

■ 22 Temmuz
2016 Cuma
■ Sayı: 41
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN EĞME

'AKP ile hesabımız ABD'nin hesaplarına sığmaz!'

Temel yükümlülüğümüz, gelişmeler karşısında en sağlıklı, devrimci tavrı alabilmek; bu tavrı yaygınlaştırmak... Bunun için temel aktörlerin, farklı sınıf güçlerinin davranışlarını okumak ve elbette bazı öngörülerde bulunmak gerekiyor.

REZALETİN VE VAHŞETİN SEYİRCİSİ OLMAYACAĞIZ

ŞAŞKIN DEĞİL ÖFKELİYİZ | KOMÜNİST PARTİ MK TEMMUZ DEĞERLENDİRMESİ | KISA İNCİRLİK
KILAVUZU | AZİZ NESİN'İN SİVAS KONUŞMASI -2- | 'TEKNOLOJİ ÇAĞI'NDA DA İKİ SINIF VAR

GÖREV BAŞINA!

Türkiye NATO'dan çıkmalıdır.

AB üyelik süreci durdurulmalıdır.

**ABD ile bütün askeri anlaşmalar feshe-
dilmeli, üsler kapatılmalıdır.**

**Bütün cemaatler dağıtılmalıdır. Dinsel
referanslarla siyaset yapmak yasaklan-
malıdır. Eğitim sistemi laik temellerde
yeniden yapılandırılmalıdır.**

**Suriye'de terörist grupların desteklen-
mesi sonlandırılmalıdır.**

Bunlar fethullahçı örgütlenmenin ve onun işbirlikçilerinin darbe girişiminin ardından derhal yükseltilmesi, yaygınlaştırılması gereken taleplerdir.

Komünist Parti bu talepler için mücadele ederken, yaşananlarla ülkedeki adaletsiz toplumsal sistem arasındaki bağın unutturulmasına izin veremez.

Darbeci katillerin işlediği suçlar, yaşadığımız vahşet, darbenin bastırılmasında başvurulan karşı vahşet ve buna eşlik eden sokak terörü... Bunlar, bugün çatışmakta olanların yakın geçmişte birlikte işledikleri suçların devamıdır.

İşlenen suçlar arasında TÜPRAŞ'ın, Sümerbank'ın, Telekom'un, halka ait diğer işletmelerin yerli ve yabancı tekellere devredilmesi de var. Eğitim ve sağlık sisteminin ticaret ve kâr konusu yapılması var. Emekçilerin baskılanması, örgütsüzleştirilmesi, ücretlerin düşürülmesi var. Tarımın yok edilmesi, ormanların, nehirlerin katledilmesi var.

Bu suçlar, bugün tanık olduğumuz kanlı tabloyu dolduran zalimliklerden daha hafif değildir.

Emekçi halkımıza karşı her cephe-

REZALETİN VE
VAHŞETİN SEYİRCİSİ
OLMAYACAĞIZ!

HALKIN ÖRGÜTLÜ
GÜCÜNÜ
YARATMAK İÇİN...

den yürütülen saldırının failleriyle darbeciler aynı sömürücü sınıfın mensubudurlar.

Komünist Parti olarak tüm halkımıza hatırlatıyoruz: Tuzağa düşmeyin, bunların hepsi aynı tezgahtan çıkmadır; bu bütünlüğü göz ardı etmeyin!

Bu düzen değişmedikçe, emeği sömürerek zenginleşen patron sınıfının egemenliği ortadan kalkmadıkça, Türkiye emperyalist sistem içinde birbiriyle rekabet edenlerden herhangi birine yanaşarak kavgadan pay kapmaya çalıştığı sürece yoksulluk, işsizlik, kaos, savaş ve darbeler bitmez. Dünyanın emekçi halklarıyla dayanışma içinde olmak, alınteriyle kardeşleşenlere arka çıkmak bir zorunluluk; halkları sahaya sürerek birbiriyle itişen güçlerle oynamak ise kanlı ve umutsuz bir maceradır.

Akl sağlığı bozuk bir imam, ülkenin kaderine kanlı bir darbeye el koymaya kalktı. Ondan daha iyi durumda olmayan bir padişah özentisi ise yıllardır toplumu geriye ve karanlığa sürüklüyor.

Öte tarafta, yani bizim tarafta ise, onmilyonlarca emekçi insan var!

Türkiye'nin aklı başında onmilyonlarca emekçisi birleştiğinde, örgütlendiğinde, biz hep birlikte ülkemizi bu tuzaktan kurtarınız, düzenin suç paketinin hesabını sorarız, savaşı, darbeyi, yoksulluğu, gericiliği bir daha geri dönmemesine defederiz.

O halde, bu rezaletin ve vahşetin seyircisi olmayacağız!

**Halkın örgütlü
gücünü
yaratmak için...**

**Haydi görev
başına!**

HIÇBİRŞEY YOKTAN VAR OLMADI

Şaşkın değil öfkeliyiz

ŞİMDİ YOBAZLARDAN YOBAZ BEĞENECEĞİZ, BİRLİKTE DEMOKRASİ MÜCADELESİ VERECEĞİZ ÖYLE Mİ? CEMAATÇİ ASKERLER LAİKLİK ADINA DARBeye KALKIŞACAK, BUNA KARŞILIK SALALAR EŞLİĞİNDE CAMİLERDEN YAPILAN ANONSLARLA DEMOKRASİ KORUNACAK... BUNLAR BİR ŞAKA BİLE OLAMAZ, BU TÜRKİYE OLAMAZ.

SİRDE söylendiği gibi, herşey birden bire mi oldu? Bir temmuz akşamı jetler pencereleri patlatırcasına alçaktan uçmaya başladı, tanklar sokaklara çıktı, köprü başları tutuldu, insanlar öldürüldü. Meclis bombalandı, içeride milletvekilleri varken.

Darbe denilen şeyin de bir yolu yordamı mı vardı, bu neydi şimdi, işgal, savaş?

Havada it dalaşları, ne olduğunu anlayamadan bakan korkulu gözlerle 20'li yaşlarındaki gencecik erler, tezkeresini alacağı günü sayarken linç edilerek öldürülmüş halk çocukları, sokağa çıkanların üzerine acımadan ateş edilmesini emreden subaylar...

En az kırk yıldır her türlü iktidar tarafından korunup kollanan Gülen Cemaati'nin, şimdiki adıyla paralelcilerin, ülkeye ihanetinin yeni ve kanlı bir sahnesi miydi hepsi? Öyle denilip geçildi.

Ama yeter mi bu açıklama, yürekleri soğutur, ikna eder mi ülkenin içine düştüğü cehennemi yaşayanları.

"Allah bin türlü belanı versin"

Bir emekli Albay, darbe kalkışmasının ertesinde, eski silah arkadaşlarına hitaben böyle yazdı. Ordudaki cemaat örgütlenmesine izin verdikleri, göz yumdukları, korktukları, türlü hesaplarla buna engel olmadıkları için. Bunlar kuvvet komutanları, genelkurmay başkanları, paşalar,

maşalardı... Sonra da yazısını "Allah bizim de bin türlü belamızı versin" diye bitirdi, bu gidişata engel olmadıklarını söyleyerek...

Bizim birşey dememize gerek bırakmıyorlar, versin, hem de misliyle, hepsinin...

Devleti içeriden çürüten bir urmuş bu Cemaat, pek seviyorlar böyle benzetmeleri. Ne kadar tehlikeli bir örgüt olduğunu anlatmak için örnek veriyorlar: Cumhurbaşkanı'nın yaveri bile cemaatçiymiş...

YETER!

Ortada ne açıklanamaz özelliklere sahip mistik bir örgüt, ne de bunu anlamadığı için kandırılmış birileri var. Her şey herkesin gözü önünde oldu.

Ülkede solu bitirmek için önce darbeye ezdiler, sonra korkunç bir dincileştirme hareketi başlattılar, her türden dinci cemaatin önünü açtılar, aydınları üniversitelerden attılar, emekçileri korkunç bir yobazlığın pençesine ittiler...

Emperyalizm de, sermaye de sizden onlardan yanaydı, zaten onların memuru olmak dışında ne vasıfları vardı ki. "Vatan, millet, Sakarya" edebiyatı eşliğinde ezip geçildi bu ülke.

Bu ülke ne zaman ki solunu ezmeye kalktı, iyi olan ne varsa kaybetti.

Ne olması bekleniyordu, niye şaşırılıyor ki, elbette Cumhurbaşkanı'nın yaveri örgütlü bir yobaz olacak.

Ülkedeki en küçük ilerici birikime bile düşman olanlar, soldan ölesiye korkanlar, sesleri çıkmasın haklarını aramasınlar diye emekçileri dinle susturanlar, cumhuriyetin altını oyarken o boşluklara kimin yerleşmesini bekliyorlardı!

SİZ TÜRKİYE DEĞİLSİNİZ!

Şimdi yobazlardan yobaz beğeneceğiz, birlikte demokrasi mücadelesi vereceğiz öyle mi?

Cemaatçi askerler laiklik adına darbeye kalkışacak, buna karşılık salalar eşliğinde camilerden yapılan anonlarla demokrasi korunacak...

Bunlar bir şaka bile olamaz, bu Türkiye olamaz.

Ülkenin biricik kurtuluş yolunun sosyalizmden geçtiğini, şu yaşadığımız günlerden daha iyi ne anlatabilir.

Örgütsüz bir halk başta hayat güvenesi olmak üzere her şeyini kaybetmiş demektir.

Bu ülke tıpkı bir yıldızın ömrünü tükettiğinde içine çökmesi gibi koyu bir karanlığa doğru büzüşüyor, ağırlaşıyor. Ama umudumuz tükenmiyor, doğanın ve siyasetin kanunu burada örtüşüyor, o karanlığın sonunda müthiş bir patlamayla yeniden etrafa ışıklar saçılacaktır. Yeter ki bu kan pazarını seyredenler artık durumdan vazife çıkarsın, taşın altına elini koysun, ellerindeki gücü fark etsin.

■ Volkan Algan

BOYUN
EĞME

Komünist Parti Merkez Komitesi

KOMÜNİST PARTİ MERKEZ KOMİTESİ 17 TEMMUZ'DA BİR TOPLANTI YAPARAK ÜLKEDEKİ SON GELİŞMELERE İLİŞKİN ÇOK BOYUTLU DEĞERLENDİRMELERDE BULUNMUŞ, PARTİNİN DURUMU VE GÖREVLERİNİ ELE ALMIŞTIR.

1. 15 Temmuz darbe girişimi, birbirinden farklı dünya görüşüne sahip odakları değil, aynı sınıfsal temel ve ideolojik yapıya sahip iki, hatta daha fazla devlet hizbini karşı karşıya getirmiştir. Yıllarca birlikte hareket eden bu hiziplerin birbirinden bütünüyle ayrıştırılması nasıl mümkün değilse, iki tarafın birbirinin hamle ve planlarından bütünüyle habersiz olması da mümkün değildir. Bununla birlikte, 15 Temmuz'daki girişim kimilerinin iddia ettiği gibi baştan sona Erdoğan tarafından planlanmış kanlı bir senaryo değil, gerçek bir darbe denemesidir.

2. Darbeye giden sürecin iki boyutu vardır. Birisi genel olarak Erdoğan yanlıları ve cemaat olarak kodlayabileceğimiz taraflar arasında son dönemde cemaatçilerin yaygın tasfiyesiyle yeni bir boyut kazanan "iktidar" kavgasıdır. Ekonomik ve siyasi içeriği giderek derinleşen bu kavga aynı zamanda uluslararası bir boyuta da sahiptir ve emperyalist merkezlerdeki farklı eğilimler bu hizipleri desteklemektedir.

3. Darbe girişiminde bulunan su-bayların ağırlıklı olarak cemaat mensubu olduğu da, cemaatin ABD'deki bağlantılarının derinliği de bir gerçektir. ABD ile yakın askeri işbirliğine sahip bir NATO üyesi ülke olarak Türkiye'de darbelerin ABD onayı olmaksızın yapılamayacağına ilişkin kanaat büyük ölçüde doğrudur ve geride bıraktığımız yıllarda AKP'den hoşnut olmayan üst düzey TSK mensuplarının darbe girişimlerinde bulunmamalarının temel nedeni de ABD yönetiminin AKP'ye verdiği destektir.

4. Bu destek son dönemde çeşitli nedenlerle azalmış, hatta ABD ve bazı Avrupa ülkelerinde ağırlığı olan unsurlar Erdoğan'ın tasfiyesine ilişkin hazırlık yapmaya başlamıştır. 2013 yılında milyonlarca kişinin katılımıyla gerçekleşen halk isyanı, Erdoğan'ın toplumda yarattığı gerilimin, sistemin çıkarlarına zarar vermeye başlaması ve son olarak Suriye politikasındaki fiyasko Erdoğan ile bazı emperyalist ülkeler arasındaki ilişkiyi derinden sarsmıştır. 15 Temmuz darbe girişiminin bu gerilimden bağımsız ele alınması olanaksızdır.

5. Darbecilerin yurtdışı bağlantılarının olması Erdoğan'ı yurtsever ya

da anti-emperyalist yapmamaktadır. Bir siyasetçi olarak Erdoğan, uluslararası tekelere ve ABD'ye fazlasıyla hizmet etmiştir ve şu anda kendisini yıllarca destekleyen güçlerin gözünden düşen bir siyasetçi olarak kendisini kurtarmak için çeşitli manevralar yapmakta, ittifaklara girmektedir. Erdoğan'ın şu ya da bu uluslararası eksene yaklaşması onun sınıfsal karakterini ve ideolojik tercihlerini değiştirmez. Recep Tayyip Erdoğan bir burjuva siyasetçisidir, emekçi halka düşmandır, bir karşı devrimcidir ve bu özellikleriyle kendisini devirmek isteyen darbecilerden farksızdır.

6. Darbe girişimi, arkasındaki güçler, kullandığı yöntemler, ideolojik temelleri itibarıyla hiçbir biçimde halk yararına bir özellik taşımamaktadır. Darbenin başarılı olması durumunda ülkenin esenliğe çıkacağına ilişkin geniş bir kesime egemen olan ama dillendirilmeyen görüş temelsizdir. Halk düşmanı, Amerikancı bir darbenin ne anlama geleceği açıktır.

7. Darbenin bastırılmasının da halk açısından bir "zafer" ya da AKP'nin peşine takılıp "demokrasi şöleni" olarak sunulması anlamsızdır. Bu AKP rejiminin meşruiyetini sorgulamayan, ülkede olup bitenlerin sınıfsal temellerini yok sayan bir yaklaşımdır.

8. Erdoğan'ın bu darbe girişiminden güçlenerek çıktığı tezi ancak bir noktaya kadar gerçekliği yansıtmaktadır. Kuşkusuz Erdoğan cemaate büyük bir darbe vurma şansı elde etmiş, kendisini bir kez daha mağdur olarak göstermiş, tabanını konsolide etme fırsatı bulmuş, kendisine bağlı çeşitli örgütlenmelerin gücünü sınamıştır. Ancak Erdoğan'ın elinde ciddi ölçülerde dağılmış bir devlet aygıtı kalmış, ayrıca birbirine giren hiziplerin geçişkenliği nedeniyle güvenileceği korunaklı bir bürokrasiye sahip olamayacağı gerçeği ile yüzleşmiştir.

9. Bu koşullarda Erdoğan devlet aygıtının iki kritik kurumunda, TSK ve yargıda, yalnızca cemaatçileri değil, şu anda ittifak kurduğu ya da birlikte hareket ettiği "Kemalist" unsurları da tasfiyeyi deneyip, bütünüyle kendi kaynaklarına dayanmayı tercih edebilir. Bunu bürokrasinin başka alanlarında gerçekleştirmek görece olarak daha kolay

olsa da gerek ordu gerekse yargıda öz kaynaklara dayanmanın ciddi zorlukları vardır. Erdoğan Türkiye'de hem siyasal hem de toplumsal düzeyde mutlak-nihai bir hesaplaşmaya girmeden, kaçınılmaz olarak açık bir İslam Devleti anlamına gelecek bu hamleyi gerçekleştiremez. Öte yandan sıkışan Erdoğan'ın kendi tabanını konsolide etmek için başka çıkış yolu bulunmamaktadır.

10. Erdoğan'ın kısa sürecek bir terör ve yıldırma döneminin ardından iç gerilimi hızla azaltmaya ve ABD ile ilişkileri düzeltmeye dönük bir çaba içine girmesi de mümkündür ve

Temmuz Değerlendirmesi

buna hazırlandığına dair bazı ipuçları da vardır. Ayrıca CHP ve HDP'nin de beklentisi bu doğrultudadır. Bu seçeneğin zorluğu, Erdoğan'ın gerilimsiz ve kendi tabanının radikal unsurlarına alan açmadan siyaset yapamayacak ve devam edemeyecek oluşudur. Yoksa Meclis muhalefetinin Erdoğan'la ve AKP'yle bir sorunu bulunmamaktadır.

11. Her durumda Türkiye'de sermaye egemenliğinde çok boyutlu ve kısa erimde aşılacak bir kriz, hatta dağılma hali vardır. Bu dağılma halinin kendisi değil, emekçi halkın örgütsüzlüğü ve siyasal ağırlığını

koyamaması tehlikelidir.

12. Bir başka tehlike, Türkiye'de ilişkin bir kanaatin darbe girişiminden sonra iyice yaygınlaşmasıdır. Bu kanaate bir virüs gibi bulaşan "korkutucu" senaryolar eşlik etmekte, önemli bölümü gerçek olmayan spekülasyon haberlerle panik havası yaratılmaktadır. AKP iktidarı hep tehlikeliydi, şimdi daha fazla tehlikeli olduğu açıktır. Ancak yaratılan panik havası AKP'nin saldırganlığını meşrulaştırmaktadır. Oysa ne AKP ve Erdoğan iddia edildiği ölçüde güçlüdür ne de Türkiye bir anda "bitirilecek" ve geleceği tamamen karartılacak bir ülkedir. Örneğin darbe girişimi sırasındaki ve sonrasındaki "kutlamalarda", bütün çağrılara rağmen sokağa inen AKP destekçileri sınırlı kalmıştır. Doğru olan; tehlikenin farkında olmak ama panik yaratmamak, tersine bu dağılmayı emekçi sınıflar açısından değerlendirmeye çalışmaktır.

13. AKP ve gerici tehdit hiçbir biçimde küçümsenmemelidir. "Laiklik tehlikede değil" cümlesiyle açılan dönemin ülkeyi kimsenin tahmin edemeyeceği bir uçurum eşiğine getirdiği ortadadır. Ancak bu küçümsenmeyecek tehdit karşısında daha etkili, daha "hazır" bir halk muhalefetinin örgütlenmesi görevi vardır. Bu görev yıllarca gaflet uykusuna yatıp, şimdi panik yayararak yerine getirilemez. Düzen muhalefetinin geçmişteki aymazlığını şimdi panik yaratarak taçlandırması kabul edilemez.

14. Bu koşullarda AKP ve Erdoğan'ın en büyük gücü düzen siyasetindeki karşıtları olmaya devam etmektedir. Düzen siyaseti bütün planını AKP'yi normalleştirmek, dönüştürmek, ikna etmek, hizaya getirmek üzerine kurmuş durumdadır. Parlametoda "sol" adına durduğunu öne süren kimi siyasetçilerin tavırları bu açıdan gerçekten ibret ve endişe vericidir.

15. 15 Temmuz'da ve sonrasında yaşananlar devlet içindeki hiziplerin ne kadar acımasız olabildiğini göstermiştir. Darbecilerin yöntemlerini, ne kadar zalimleşebileceklerini hep beraber izledik. Ardından iktidarın sahnelendiği barbarlığa tanık olduk. Bütün bunlar "birbirlerini kırsınlar" yaklaşımıyla ele alınamaz. Sayısı tam olarak bilinmeyen sayıda sivil öldürülmüş, ne olduğunu bilmeyen erler vahşice linç edilmiştir. Teslim olan erlere, yargı önüne çıkarılması gereken sanıklara dönük linç, işkence ve hukuksuz uygulamaların hesabını bu halk er geç soracaktır ve yıllarca beraber hareket eden ama şimdi birbirini boğazlamaya çalışan bu iki hizbin yöneticileri birlikte hesap verecektir.

16. Bütün bu zalimlikleri "güç"le açıklamak yanıltıcıdır. Tam tersine, ortada iktidar açısından bir dağılma, korku ve pusulasızlık vardır. Yayılmakta olan korku, aptalca ve hesapsız çıkışlarla değil ancak sağlam, tutarlı adımlarla aşılabılır ve bu dağılma halk için bir fırsata çevrilebilir.

17. Her zaman söylediğimiz gibi, Türkiye karanlık güçlerin tepişmesiyle değil, karanlık güçlerin temsil ettiği sınıf egemenliğine karşı emekçi halkın mücadelesiyle düzlüğe çıkabilir. Bu gerçeği ihmal eden her tür analiz ve konumlanması reddediyoruz. Komünistlerin darbeye karşı demokrasi güçlerinin zaferi şarlatanlığına da, herkes Erdoğan'a karşı birleşsin "uyanıklığı"na da prim vermeyeceği açıktır. Demokrasi güçlerinin zaferi diyenlerin arasında "şeriatçılar herkesi kesecek" diye panik yaratanların olması, yaratılan kafa karışıklığının boyutlarını göstermektedir. Tekrar ediyoruz; biz kapitalist sınıfın temsilcileriyle, ABD ve NATO destekli darbe ya da renkli devrimlerin ajanlarıyla asla yan yana gelmeyiz. Bu bizi zayıflatmaz, bizi zayıflatılan işçi sınıfının örgütsüzlüğü ve sahte çözümlerin peşinden gitmesidir.

18. Cemaatin, devlete çöreklenmiş çetelerin, çıkar gruplarının, tetikçilerin ve hatta mafyanın "örgütlü" davranma becerisine sahip olduğu bir ülkede örgüt düşmanlığının halk saflarında nasıl bir boşluk yarattığı bir kez daha anlaşılmalı. Ötesine giderek diyebiliriz ki, insanlık ideallerinden, sınıfsız, sömürsüz bir toplumdan yana olan herkes, kalıcılığı, sürekliliği ve ortak aklı olan bir örgütlülük için çalışmak zorundadır. Bunu yapmamak, bu konudaki tembelliği ya da vurdumduymazlığı meşrulaştırmak, halk düşmanlığıdır. Cemaatten, gericilikten, sermayeden ve emperyalist merkezlerden bağımsız bir sınıf örgütlenmesinin güçlendirilmesi ve yetkinleştirilmesi bir zorunluluktur. Siyasallaştırılmayan halk tepkilerini, örgütlenmeyen kitle çıkışlarını kutlayanlar, "gezi çoğulculuğu" edebiyatı ile hedefsizliği ve şekilsizliği bir hedef haline getirenler, artık derslerini alması zorunludur.

19. Somut olarak ülkedeki dengeleri değiştirebilecek, darbe gecelerinde de, gerici linç kampanyalarında da harekete geçip oyunu bozabilecek bir bağımsız devrimci örgütlenmeye haline gelmek Komünist Parti'nin biricik hedefidir. Emekçi halkımıza da yegâne çağrımız bu hedefe hep birlikte ulaşmamız için kendi gücüne güvenerek hareket etmesi, bu karabasanı izlemekten vazgeçip inisiyatif almasıdır.

'Örgütlenin diyorsunuz da...'

ÖRGÜTLENME ÇAĞRISI YAPIP DURUYORUZ. BÖYLE BİR ÜLKEDE BUNU YAPMAYIP 'DAĞILMA' ÇAĞRISI YAPACAK DEĞİLİZ ELBETTE, AMA BUNUN İNCELTİLMESİ GEREKİYOR. BİR SAYIYA SİĞMAYACAĞI İÇİN BİRDEN ÇOK BÖLÜM HALİNDE ÖRGÜTLÜLÜĞÜN NEDENİNİ, NASILINI TERSİNE SORULARLA AÇMAYA ÇALIŞACAĞIZ.

Boyun Eğme dergisini zaman zaman okuyan dostlarımız, Komünist Parti üyeleri ile bağları olanlar, siyasal görüşlerini onlarla paylaşanlar artık sıkılmış olabilir. Örgütlenme çağrısı yapıp duruyoruz!

Çok tekrarlandığında ve inceltilip somutlanmadığında gerçekten bu çağrı içi boş bir "sürüye katıl" bağırsı haline gelebilir.

Son yaşananlardan sonra "demek ki örgütlenmek lazımmış"ı bir kez daha tekrarlayan birisine ise kimse kızmayacaktır.

Gerçekten de bugünlerde örgütlü bir devrimci gücün ne kadar hayati olduğunu gördük. Tersinden de: Düzenin her iki hizbi de sahip oldukları toplumsal ya da kurumsal destek üzerinden değil, organize hareket yeteneklerinden güç aldılar.

Öyleyse bu konuda söylenmesi gerekenler var.

ÖRGÜTSÜZ TOPLUMDA ÖRGÜT TARTIŞMALARI

12 Eylül'den bu yana değişmeyen kural: Birileri örgütlülüğün, bir örgüte bağlı olmanın kötülüklerine işaret eder, başka birileri de her kriz anında "örgütsüz bu işler olmuyor arkadaşım" diyerek örgütlenmeye, daha doğrusu belirli bir örgüte dahil olmaya çağırır.

Birincinin düpedüz bir ideolojik saldırı olduğunu çok iyi biliyoruz.

Bir ayağını bizim gibi ülkelerde çok kolay ortaya çıkan "bozguncu" ruh haline, bir ayağını ise sermayenin bildik "bireysel sözleşme" vaadlerine basar.

"Örgüt denilen şey, aslında başkaları üzerinde tahakküm kurmayı seven lider özentilerinin iyi niyetli insanları psikolojik zorbalıkla kontrol altına aldıkları bir düzendir." Bu hali açık dönemlerin dilinde sakızdır ama bozgunculuk ve örgütlülüğe düşmanlığın daha rafine, daha sempatik ve bazen de daha "iyi niyetli" versiyonları kolaylıkla bulunur.

'ÖRGÜT BAĞNAZLIKTIR'

Örgüt gerçekten de öyle ya da böyle "merkezi karar" ve "ortak tutum" demektir. Binlerce (ya da bazen onlarca) insan, şu ya da bu konuda belirli bir merkezde oluşan görüş ve kararları benimser, bu kararlara göre tutum alır. Bu tutum alış çoğu durumda örgütün o zamana kadar oluşturduğu çizginin devamıdır.

Bu durumda, örgütsüz insanlar kolaylıkla fikir değiştirebilir, kendi yanlışlarını kolaylıkla tespit edip doğruya yönelebilirken örgütlü insanlar, hem "merkez" buna izin vermediği için hem

de kendi örgütleri ile çelişkiye düşmemek için bunu yapamazlar.

Gerçekten böyle mi?

Bu tartışmanın sadece örgütlerle ilgili olmadığını, felsefi boyutları olduğunu söyleyebiliriz.

Bir örgütlü kişinin değişen gerçekler ve yeni deneyimler karşısında "tükürdüğünü yalamak istememesi" ya da gözünün önünde duran gerçeği bir kenara bırakıp "örgütünün söylediğine" takılması eğer bir zaafsa, şüphesiz bu mücadele kültürü ile ilgili bir zaaftır.

Oysa mesele bu kadar basit değildir.

Gerçek, kendini çoğu zaman rastgele dizilmiş olgularla gösterir. Fakat bunların kavranması bütünlüklü ve sürekliliği olan bir yaklaşımı gerektirir. Sadece bir "örgüte" bağlı olan insanlar değil, sorumluluk sahibi, sözünün ve eyleminin bir bedeli olduğunun bilincinde olan herkes, "o anda görünür olanı" doğru olarak bellemeyi değil, zamana ve gelişmelere dayanıklı olan bir "gerçeği" anlamayı gözetir.

Somutlayalım: "Darbe" haberini aldığında paniğe kapılmak, heyecanlanmak, "hah işte" deyivermek mümkündür. Gelen haberlere bakıp hızlı tepkiler vermek de. Mesela sokağa fırlayıp geçecek "kahraman" askerleri selamlamak isteyebilirsiniz. Ya da "bir faşist darbe daha" olduğunu düşünerek karşı çıkmak, başkalarını da karşı çıkmaya çağırarak...

Örgütlü hareket burada sadece "bireysel" tepkileri bastırmakla kalmaz. Aynı zamanda belirli bir politik analiz bütünlüğü içinde olup bitenlerin gerisindeki gerçek dengeyi kavrayarak hareket etmeyi sağlar. Bu sadece örgütlü birey için değil, bizzat örgütün kendisi için de geçerlidir.

Buna elbette bir de "örgütlü" hareketin gelişmeleri sadece anlayıp öngörmeyi değil yaratmayı da sağladığını ekleyebiliriz.

Demek ki, "bağnazlık, sekterlik, dar grupçuluk, merkezcilik" tabelaları ile karalanan şey bir psikolojik tavır, bir şeylere tabi olma arayışının ürünü olmak zorunda değil. Örgütlü davranıştaki sertlik ve "kabalık" aynı zamanda siyasal mücadelenin bir gereği.

'ÖRGÜT TEKSESLİLİKTİR. OYSA GERÇEK ÇOĞULDUR'

Değildir!

Gerçek çoğul değildir. Çok boyutlu, değişken, farklı konumlara göre değişen bir yapısı olabilir. Ancak gerçek aynı anda bin türlü anlama gelen, "belirli" bir noktaya sabitlemeden kavranabilecek bir

şey değildir. En azından, böyle bir gerçek değiştirilebilir, insanların ortak çabasıyla yeni ve daha iyi olana evriltilebilir bir gerçek değildir.

Örgütün "tekseliliği" de hem o kadar uzun boylu değildir, hem de yerine bir kakafoni konulabilecek nitelikte değildir.

Birincisi, örgütlü hareket kendi birikimini temel alarak belli sabitlemelere giderken, "olup bitenlerin anlamı şudur ve bu yapılmalıdır" derken bile çok farklı kaynakları dikkate alan, farklı malzemeleri kullanarak kendi konumunu yoğuran bir tarzı seçebilir.

İkincisi, örgütlü bireylerin biraraya geldiklerinde seslerini birleştirmeleri, giderek daha fazla "tekseşli" olmaları bir zaaf değildir. Her şey bir yana bu tek ses bir "merkezi komut" ya da bir büyülenme ile değil, ortak mücadele birikimi ve tarihsel kazanımlarla oluşur.

Sesimizi ortaklaştırırken, bunu bu birikim sayesinde yaparız. Kimse bize zorla yaptırmaz. Ve bu bizi "yoksullaştırmaz."

'YA ÖRGÜTÜNÜZ YANILIYORSA?'

Bu soruya herkes kendi adına yanıt verebilir. Somut duruma, zamana,

koşullara bağlı olarak bu yanıt değişebilir de... Sadece bu yanıtın öznel hatta kişisel olacağını söylemiyorum. Bu yanıt çok somut olabilir. Somut bir durumda... Kendi adıma bugün buna yanıtım, "Yanıldığını görüyorsam, düzeltirim. Düzeltmiyorsam, sonrasında dersini çıkarmak için yanlışı paylaşıyorum. Bunların hiçbirisi geçerli değilse ve yanılıyorsak; hayat... Hiç yanılmayana varsa ona katılırım."

Örgütlü harekete dönük güvensizlik, mücadeleye güvensizliktir. Bozgun böyle başlar. Bir süre "hep yanılıp duran örgütlere" verip veriştiirenler, bir süre sonra "olmuyor bu işler, biz yapamadık, siz de yapamazsınız" a geçiverirler.

'BU KADAR BAŞARISIZLIKTAN SONRA HÂLÂ NE YÜZLE'

Açık konuşalım: Örgütlü mücadelede ısrar edenler için bir onur vesilesidir. Özellikle "geziden sonra" diye adlandırılan dönemde, "yenilginin hesabını" örgütlü yapılardan soranların, "sol örgütler yapamadı" diyenlerin bolluğu... Demek ki, mücadelenin sorumluluğu hâlâ öyle ya da böyle örgütlü yapılara yükleniyor.

Ve yine açık konuşalım: Siyasal mücadeleyi, hele 21. yüzyılda düzen değişikliği için devrim için verilen bir mücadeleyi Birinci Lig maçıyla karıştıranlar dönem ya da bozuncu değillerse, şaşırmaşlar demektir.

Mücadelenin hakkını vermek gerekir. Devrimci bir örgüt, devrim yapamayacak haldeyse, bununla hesaplaşmalıdır ama yenilgiler de, başarısızlıklar da aynı zamanda örgütlü mücadelenin birikim hanesine yazılan şeylerdir. Ve toplumsal mücadelede başarı "doğruluk"

SADECE BİR "ÖRGÜTE" BAĞLI OLAN İNSANLAR DEĞİL, SORUMLULUK SAHİBİ, SÖZÜNÜN VE EYLEMİNİN BİR BEDELİ OLDUĞUNUN BİLİNCİNDE OLAN HERKES, "O ANDA GÖRÜNÜR OLANI" DOĞRU OLARAK BELLEMİYİ DEĞİL, ZAMANA VE GELİŞMELERE DAYANIKLI OLAN BİR "GERÇEĞİ" ANLAMAYI GÖZETİR.

kriterinden bağımsız düşünülemez. Aksine oportünizm deniyor: Siyasal mücadeleyi belirli ilkeler, bir dünya görüşü, idealler ve başka bir düzen için değil de "kazanmak" için vermek!

'ÖRGÜTSÜZ DE YAPILABİLİYOR'

Kendi başına uzun, kapsamlı ve büyük bir somut olgu zenginliği ile ele alınabilecek bir şeye burada değinmemiz gerekiyor.

2013 Haziran Direnişi sırasında ve sonrasında açık, sistemli ve pervasız bir liberal yönlendirme yaşandığını tartışılmaz bir şey olarak görüyoruz. Direniş hakkında yazılan kitaplarda, yapılan söyleşilerde, direniş sırasında söylenenlerde...

"Örgütlü sol yapıların yıllarca yapmadığını, örgütsüz ve politikadan uzak duran bir genç kuşak yaptı" diyenlerin hareketin örgütsüzlüğünü nasıl övdüklerini, herhangi bir siyasal örgütle ilişkisiz olmanın ötesinde bir siyasal çizgiye de angaje olmadıklarını vurguladıklarını gördük.

Önemli nokta şu: Örgütsüzlüğü övenler aslında bir siyasal hedefe, hatta yöne sahip olmadan, sadece belli tepkilerde ve "insani değerlerde" ortaklaşmış olmayı övüyor.

Oysa tarih boyunca çokça rastlandığı üzere, tepkili ve enerjik kitle hareketi için örgütsüzlük de, belirli bir siyasal hedefe sahip olmamak da bir başlangıç noktasıdır. Hatta bu hareketin alabildiğine gelişmesine başlangıçta olanak da sağlayabilir. Kitle hareketinin eriyip gitmesine, bir duvara çarpıp dağılmasına ya da düzen güçleri tarafından yönlendirilip "park edilmesine" engel olacak şey ise, siyasal bir yönü olan örgütlü harekettir.

İşin teknik boyutu için de durum çok farklı değildir. "Ortak akıl" olarak övülen ve Haziran Direnişi döneminde sokak çatışmalarında ortaya çıkan "spontane beceriler" şüphesiz umut verici bir potansiyele ve güzelliğe işaret eder. Ancak bunların örgütsüz olması büyük bir zaafıdır. "O anda bir çözüm hemen bulunuyor ve ortak akılla uygulanıyordu" diyenler bulunan çözümlerin bir kısmında tesa-düflerin etkili olduğunu, bir kısmında ise açıkça örgütlü güçlerin (dosta ve düşman!) devreye girdiğini anlamazdan geliyorlar. Daha doğrusu anlıyorlar ve örtmeye çalışıyorlar.

Üstelik burada da hep örgütlere yüklenen bir şey örgütsüzlük üzerinden yapıyor: Olaylar abartılıyor, mitler yaratılıyor.

'DÜKKANCILIK, HEP KÜÇÜK OLSUN BENİM OLSUN MANTIĞI'

Siyasal mücadelenin kültürel sorunları, psikolojik altyapısı hatta psikiyatrik arızaları mutlaka değerlendirme konusu yapılacaktır. Benmerkezcilik, kariyerizm, dışavurumculuk, şov düşkünlüğü, bencilik, megalomani, istismarcılık... Bunlar düzen siyasetinde, politik mücadelede, iktidar kavgalarında her zaman kendini

gösteren insani unsurlardır. Devrimci siyasetin de bunlardan bütünüyle azade olduğunu kimse iddia edemez.

Siyasi mücadelede bireysel konumları, kişisel tatmini, bireysel gurur ve koltuk hırsını ideallerin önüne geçirmiş insanlara devrimci mücadele içinde de zaman zaman rastlamak kimse için sürpriz olmamalıdır.

"Dükkancılık" olarak bilinen, kendi konumunu, örgütünü ya da dar grubunu pazarlamayı her şeyin başına koyan tavır elbette mahkûm edilmelidir. Kendi dar çevresini koruyabilmek adına devrimci insanları birbirine karşı kışkırtan, mücadeleye zarar veren, onun mevzilerini yıpratıp parçalayanlara prim verilemez.

Ancak "dükkancılığın" zaman zaman "birlikçilik" gıysisi ile de ortaya çıkabildiğini de iyi biliyoruz.

Açıkça: Gerçek ve halis bir mücadele çizgisi, kendi doğruları için kavga etmekten, yeri geldiğinde kendi saflarındaki, dost güçler içindeki bozulmalarla uğraşmaktan sakınmaz. Emekçi halkın, ilerici insanların, dinamik toplumsal kesimlerin içinde de mücadele sürer.

Bu dükkancılık değildir. Sekterlik hiç değildir!

Hatırlatalım, "Yetmez ama evet" liberalizmi sola, emekçi ve aydınlara sarkarken ilk hedef aldığı "hiçbir şeyi beğenmeyen sekter ve dogmatik solcular"dı. Ufuk Uras'ın ÖDP Genel Başkanı olduğu dönemde, Birgün gazetesindeki köşesinden TKP'yi "Avrupa Birliği'ne Hayır" dediği için MHP'ye benzetip izleyenlerini kışkırttığını unutmamak gerekir. Uras, bunu Türkiye solunun en geniş kesimini birleştirmiş bir partinin başkanı konumundan yapıyordu!

Komünist Parti geleneğinin karşı karşıya kaldığı siyasal eleştiriler hep benzer temalara sahip olmuştur.

Arap Baharı, Syriza, Demirtaşçılık, CHP'cilik... Bunlara göğüs gerdik ve bu yüzden sekterlikle suçlanabildik!

Öyle ki, son aylarda "muhalafeti Erdoğan'a kiltleyerek, Erdoğan'sız AKP'den, sol bir restorasyon muhalafetine kadar çeşitli sahte umutları ve karanlık çıkış yollarını pazarlayanlara dikkat" dediğimizde bile bunu "burnundan kıl aldırmanın, birlik düşmanı" tavrımıza bağlayanlar oldu. "Erdoğan'la mücadeleye verdiğiniz zararı halk unutmayacaktır" zevzekliklerine kadar vardı.

Birbirini her an boğazlayabilecek, her biri bir diğerinin arkasından konuşmaya pek meraklı liberal aydınlarımızın bile kolaylıkla paylaşabileceği "Komünist Parti sekterdir" yargısına prim vermiyoruz.

Mücadele kültürümüzü sürekli geliştirmek, toplumsal meşruluğu ve estetiği olmayan her şeyden arınmak durumundayız. Ama bunu yaparken kendi varlığımızı ve haklılığımızı sorgulamaya varan psikolojik saldırılara karşı da örgütümüzü korumamız gerekir. Devrimci sorumluluğumuz bunu gerektirir.

■ Mehmet Kuzulugil

Devam edecek...

AZİZ NESİN'İN 1 TEMMUZ'DA YAPTIĞI KONUŞMA -2-

'Aynen yinelemenin yeri tarihtir'

Türkiye Müslümanlığı başka bir çizgiye sokmuştur genelde, bunu anlamak için "Cami-ül Eser" in içine girmek bile yetiyor, ben "Cami-ül Eser" e birkaç kez girdim. Medreselerini de gezdim, gördüm. Örneğin caminin içerisinde, o büyük caminin içerisinde çocuklar koşmaca oynarlar ve entarili Arap yerde yatmıştır, uyuyordur, horlaya horlaya ve entarisi açılmıştır. Cinsel organı şişe şişe kabarmaktadır, onu ben gözümle gördüm. Türkiye'de camide böyle birşey olmaz, ister Sünni olsun ister başka şeyden olsun. Yani Türkiye İslamlığı Türkiyeleşmiştir, Alevilik de bana göre Şii'liğin Türkiyeleştirilmiştir.

Türkleştirmek demek istemiyorum, çünkü Türk olmayan Aleviler de vardır, Kürt Aleviler vardır ama, Türkiyeleştirmiştir ve insancılığı da buradan geliyor zannediyorum. Bir de başka birşey var, tabii ırk etkisini öne almayan bir insanım bildiğiniz gibi, ama en öz Türklerdir onlar; nereden anlıyoruz, çünkü gelenekleri, Türk gelenekleri, hâlâ sürmektedir, gelenek ve görenekleri onlarda sürmektedir.

ALEVİLİĞİ YORUMLAMAK

Oysa Türkiye çok karışmış bir ülkedir. Çok iyi karışmış ayrıca, ama Aleviler o kadar, onlar kadar karışmamışlardır buldukları daha çok toprak insanları oldukları için. Yani örneğin Bektaşiler gibi şehirleşmemiş, daha çok köy insanlarına dayandığı için daha gelenekleri ile Türklüğü sürdürmüş insanlar olarak görüyorum onları.

Şimdi bugün Aleviliği nasıl yorumlamak gerekir. Ben düşüncemi söyleyeceğim. Önce Musa idi galiba bu saz çalan arkadaşımız, bu kohmirem kohmirem diyen Sabir'in yine Azerbeycanlı Sabir'in şiirini okudu, aslında korhiyir, kohmirem filan yalan... Hem de adam akıllı korhiyir, çünkü şurdan belli, Sabir'in şiirini bozdu, "Nerede yobaz görirem korhirem". Öyle değil ki "Harda Müselman görirem korhirem". Korktu Müslüman

AZİZ NESİN'İN 1 TEMMUZ 1993 TARİHİNDE SİVAS'TA YAPTIĞI KONUŞMASININ İLK BÖLÜMÜNÜ GEÇEN SAYIMIZDA YAYINLAMIŞTIK. BU SAYIDA KONUŞMANIN KALAN BÖLÜMÜNÜ YAYINLIYORUZ.

görmekten korkmaktan...

Hatta bütün dillerde atasözü haline gelmiş bir deyim vardır. "Kork Allah'tan korkmayan-dan" derler. Onun için Allah'tan korkmayan biri başa geldiği zaman ondan Türk halkı korkar. O deminki Sebir'de de şiirini okuyan, şiiri okunan Sabir de Şia mezhebinden. Ben bizim din ateşleriyle konuştuğum ve tartıştığım zaman bana sık sık Aleviğin mezhep olmadığını söylüyorlar. Doğru, Alevilik mezhep değildir. Ama bir tarikat mıdır, bilmiyorum, siz daha iyi biliyorsunuz. Elbette, ne olduğunu doğrusu Aleviliğin; önemli, değerli bir şey olduğunu biliyorum.

Ama tarikat desem tarikat değil, çünkü bir şeyhten şeyhe geçmiyor, Bektaşilik gibi bir ruhsat alınarak yeni bir

şeyh olmuyor, efendim, haa, mertebe o filan böyle şeyler, yani biraz somut olarak filan var, olan, ama adı mezhep olmayan, tarikat olmayan bir şeydir. Ve daha çok tabii, Aleviler daha çok Türkiye'ye özgü bir durumdur. Mertebe dersiniz deyin, ama adı bence adı pek konmamış gibi yanlış şeyler söyleyebilirim. Ama mezhep olmadığına, tarikat olmadığına göre, bünyesi bakımından olamadığına göre bir ad bulunması gerekir. Mertebe uygunsa mertebe denilebilir.

Ama mertebe cumhurbaşkanlığı da mertebe, Alevi değil, ama onun için onlar başka bir şey vardır ya da vardı, belki ben bilmiyorum. Bugün nasıl yorumlanmalıdır. Ben genelde 400 yıl önce ne olursa olsun, en doğru sözler olsun, bugün aynen onların yürürlükte kalmasından yana değilim. 700 yıl önce, 750 yıl önceki Mevlana da öyle, tabii bunların içinde ölümsüz değerde sözler elbette vardır. Ama o felsefe bütünüyle bugüne ait uygulanamaz ve o yüzden ben Müslüman değilim, yoksa Kuran'da da güzel sözler var. 1300-1400 yıl önceki sözlerin, kimin

"PİR SULTAN FELSEFESİNİN DOĞRULTUSUNDA YENİLİKLER VE ATILIMLAR YAPMAK ZORUNDAYIZ. YOKSA BİZ GENE BİZ OLURUZ, YÜZDE 60 MI YÜZDE 90 MI APTAL OLURUZ BELLİ OLMAZ."

sözü olursa olsun, eskimeyeceğine inanmıyorum. Eskimiştir.

Bugün Pir Sultan'ı yaşatmak, ondaki gerçeklerin çağcılaştırılma, bugünkü çağa uyar hale getirebilsek, o zaman ondaki nedir onlar, insancılık başta olmak üzere bir de haksızlığa karşı ayaklanmak ya da karşı gelmek yoluyla olabilir. Bunu sazda, sözde, şiirde yeni Pir Sultan Abdallar, çağcıl Pir Sultan Abdallar, yeni demelerle yeni deyişlerle ortaya koyabilirler ancak. Aynen tekrarında bilimsel yararlar vardır, tarihsel yararlar vardır. Ama bugünün koşullarına hepsi uymaz, uyamaz zaten. Bu mümkün değildir nokta. Değişime aykırı bir olaydır.

Onda değişmeyen özleri bulup onları sürdürmek gerekir. Şimdi çok aykırı gelecek size, zannediyorum ki aykırı gelecek, ben saza da karşı bir insanım. Bu saz böyle devam ettikçe Türk milleti bir adım ileri gidemez. Yunus zamanında bu saz böyle çalınıyordu, 770 yıl önce Pir Sultan Abdal zamanında da böyle çalınıyordu, bugün de böyle çalınıyor. Bu sazi alıp da Pir Sultan Abdal'ın demeleriyle bunu çalarsak bu olmaz; hiçbir ilerleme olmamış demektir. Türkiye bir adım ileri gitmemiş demektir. Sazda bir hamle, bir atılım, bir modernlik, bir çağcılık yaratırsak şiirlerinde ve şarkılarında türkülerinde yaratabilirsek bunu başarabiliriz. Bu çok güç bir iştir. Ama bu çok güç işin altından kalkmak zorunda Türkiye. Kalkamıyor bugün kadar.

“ŞİMDİ ÇOK AYKIRI GELECEK SİZE, ZANNEDİYORUM Kİ AYKIRI GELECEK, BEN SAZA DA KARŞI BİR İNSANIM. BU SAZ BÖYLE DEVAM ETTİKÇE TÜRK MİLLETİ BİR ADIM İLERİ GİDEMEZ. YUNUS ZAMANINDA BU SAZ BÖYLE ÇALINIYORDU, 770 YIL ÖNCE PİR SULTAN ABDAL ZAMANINDA DA BÖYLE ÇALINIYORDU, BUGÜN DE BÖYLE ÇALINIYOR. BU SAZI ALIP DA PİR SULTAN ABDAL'IN DEMELERİYLE BUNU ÇALIRSAK BU OLMAZ; HİÇBİR İLERLEME OLMAMIŞ DEMEKTİR.”

Almanya'ya giden, Avrupa'ya giden delikanlıları görüyorum, hepsinin elinde bir siyah torba içinde saz. Düşünün ki bu saz hiçbir öğretim görmeden kendiliğinden öğreniliyor. Olabilir mi böyle bir şey? Haa sazda yenilik yapanlar yok mu? Birkaç tane yenilik yapanlar var. Bunları tanıdık, yaşadık bunlarla. İşte o yenilikleri ya da başka yenilikleri getirmesek saza, bu saz kendimizin kendi ayak bağımız olacaktır gibi geliyor bana. Hiç çağcıl bir olay değildir bu. Tıpkı cami mimarisinde Süleyman, Mimar Sinan'ı taklit ederek onun yaptığı camiler gibi cami yapmaya benzer. Kocatepe Camii böyle bir örnektir. Bir zaman sonra bu camiler bir anıtsal ören olarak kalsa, yani cami kalmasa da diyelim ki 1000 yıl sonra 3000 yılında bunlar yerin altında kalsa, arkeologlar orayı kazıyıp çıkarsalar, bakacaklar bu ne camisi, Ankara'da Kocatepe Camisi. Allah Allah, bu cami diyecekler ki yahu Kanuni Sultan Süleyman'ın yaptığı caminin kötü bir kopyası, hiç Türkler ilerlememiş mi, bunu soracaklar, sazda da böyle

Türküde de böyle, şiirde de böyle, biz nereye geldik, işte o zaman Pir Sultan ve onun gibi bunlar toplumsal ve lejander kahramanlardır, onun yoluna bağlı kalmış oluruz. Yoksa aynen yineleyerek değil.

Aynen yinelemenin yeri tarihtir. Tarih dersidir, tarih bilgisidir. Bu atı-

lımı yapmamız yine onlara dayanarak olabilir. Pir Sultan'ın gerçek değerini vererek. Örneğin etkinlik 4.'süymüş galiba, burada görüyorum, 400 yıllık Pir Sultan'ın 4. kutlama töreni olabiliyor.

Türkiye'de ağır siyasi baskılardan dolayı Pir Sultan Abdal Derneği'nin Başkanı'nı kutluyorum, candan çok güzel, çok değerli bir konuşma yaptı, Sayın Vali'mizi de kutluyorum. Ondan ben Vali'yi kutlamaya alışık değilim, ama bu Vali'yi elbette kutlayacağım böyle bir Vali'yi... İşte benim kısaca Pir Sultan Abdal hakkında söyleyeceklerim bunlardır. Özet olarak tekrarlamak istediğim şu: Pir Sultan Abdal bir kişi değildir, Türk halkının büyük çoğunluğudur. O nereden belli, çünkü bir çok Pir Sultan Abdallar vardır, onu benimsemişlerdir, onun felsefesi doğrultusunda yazmışlardır şairler. Onlar hepsi, tıpkı bu şeylere benzer; market, mahalle bakallarını nasıl kaldırırsa bir tane Pir Sultan Abdal çıkar öbürlerinin aynı yolda olanlarının adını siler. İşte bizim tarihimizde çok var. Özellikle halk şairlerinde pek çok var. İkincisi de Pir Sultan felsefesinin doğrultusunda yenilikler ve atılımlar yapmak zorundayız. Yoksa biz gene biz oluruz, yüzde 60 mı yüzde 90 mı aptal oluruz belli olmaz.

Sağ olun, teşekkür ederim...

'AKP ile hesabımız ABD'

22 MART'TA SOL HABER PORTALI'NDA YAYINLANAN BİR RÖPORTAJI YAYINLIYORUZ. AHMET ÇINAR, KOMÜNİST PARTİ MERKEZ KOMİTE ÜYESİ KEMAL OKUYAN'LA, TÜRKİYE'NİN ÇEŞİTLİ YERLERİNDE VE BAŞKA ÜLKELERDE YAŞANAN BOMBALI SALDIRILARIN, RIZA SARRAF'IN ABD'DE TUTUKLANMASI GİBİ GELİŞMELERİN BELİRLEDİĞİ BİR İKLİMDE BİR SÖYLEŞİ YAPMIŞ VE BU SOL'DA YAYINLANMIŞTI.

Türkiye yaşadığı her 24 saati çok hızlı yaşamaya başladı. Normalde haftalara sığacak gelişmeler ve olaylar 24 saate sığar hale geldi. Patlayan bombalar, her bombayla sarsılan siyasi iktidar, duvara toslamamak için ne yapacağını şaşırarak Erdoğan yönetimi, yeniden yapılandırılan düzen siyaseti, "Erdoğan gidiyor mu?" soruları... Hepsi aynı anda konuşuluyor ve yaşanıyor.

Tüm bu soruları Komünist Parti Merkez Komite Üyesi Kemal Okuyan'a, İzmir'de Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Haftaya Bakış" sunumundan hemen önce yönelttik.

Sorular ve yanıtlardan oluşan bu siyasi sohbeti sol okurlarıyla paylaşıyoruz.

Bu son derece yoğun gündemin ortasında "Haftaya Bakış" adı altında bir sunum yapacaksınız. Söylediklerinizin boşa çıkmasından korkmuyor musunuz? Her gün, her saat yeni bir gelişme yaşanıyor.

Bu soruya, bütün bu değerlendirmeleri neden yaptığımıza açıklık getirerek yanıt verebilirim. Şu anda Türkiye'de ve Türkiye'yi ilgilendiren konular dahil dünyada tek bir doğrultu yok, olamaz da. Ülke içinde egemen sınıfın değişik hizipleri ve kanatları kavga halinde... Bu kavga dünya ölçeğinde ve tek tek ülkelerde sürmekte olan çekişmelerden bağımsız değil. Böyle bir ortamda "kesin" konuşmak olmaz. Birbirini çelen girdiler yapıyor, bunların hangi sonucu doğuracağını bilemezsiniz. Dolayısıyla tahminde bulunmaya, gelecekte yaşanacakları kestirmeye çalışmıyoruz.

Ama sürekli yazıyorsunuz, toplantılar düzenliyorsunuz ve bazı öngörülerde bulunuyorsunuz...

Gelişmeleri takip etmek her sorumlu insanın görevidir. Ancak biz, siyasi mücadele veren kişiler olarak yazıyor, konuşuyoruz. Dünya görüşümüz, sorumluluklarımız var. Temel yükümlülüğümüz, gelişmeler karşısında en sağlıklı, devrimci tavrı alabilmek; bu tavrı yaygınlaştırmak... Bunun için temel aktörlerin, farklı sınıf güçlerinin davranışlarını okumak ve elbette bazı öngörülerde bulunmak gerekiyor.

Bu riskli değil mi?

Toto oynayanlar risk almaktan korkarlar. Oysa biz devrimci bir çizginin güçlenmesi için değerlendirme yapıyoruz. Tek tek olayların, kimi örneklerde değerlendirmelerimizle gelişmesinden korkmuyoruz. Çünkü önceden belirlenmiş bir çizgide gelişmeyeceğini biliriz olayların. Birbirini çelen, hatta hiç öngörülemez girdilerle karşılaşılabilir. Olaylara fazla kaptırmırsanız, bir oraya bir buraya bakmaktan şaşır

olursunuz. Temel eğilimleri yakalamak, onlara odaklanmak gerekir. Bunu yapmazsanız sürüklenir gidirsiniz. Çünkü insanı aptallaştıracak miktarda veri var ortalıkta.

Örneklerden devam edelim isterse-niz. Siz bir süredir Türkiye'de patlayan bombaların Erdoğan'ı zayıflatma amacını taşıdığını söylüyorsunuz. Ancak her defasında Erdoğan'ın durumu güçlenmedi mi?

Şu anda güçlü bir Erdoğan mı görüyorsunuz? Bugün 22 Mart... Bugün Tayyip Erdoğan, hükümetiyle, medyasıyla, diplomasisiyle, bürokrasisiyle bayağı dağılmıştır. 2015'in ortalarından itibaren gerçekleşen katliamların bir bölümünü, Erdoğan kendi lehine değerlendirmeyi becermiştir. Ancak sürecin bütününe bakarsanız, Erdoğan bir yönetememe sorunu ile karşılaşmış durumda.

Bu Erdoğan'a hak vermek anlamına gelmiyor mu?

Erdoğan hiç haklı olamaz! Misyonu, duruşu, konumu itibarıyla haklı olamaz. Evet, şu anda Erdoğan'la uğraşan emperyalist merkezler. Bu ne Erdoğan'ı ne de emperyalist merkezleri aklar. Ne de bizim bu iki olguya karşı tavrımızda bir değişiklik olur. Zaten ısrarla bunu vurgulamamızın nedeni de, insanlarımızı uyarmak.

Biraz açmanız mümkün mü?

2013'ten beri ABD, Erdoğan'a yaslanamayacağını farkında. ABD'nin bunu gördüğünü söylüyoruz zaten. Suriye'deki tıkanma ve Haziran Direnişi... Ortadoğu'da Yeni Osmanlı'nın tıkanması ve Türkiye'de halkın belli bir kesiminin Erdoğan Türkiye'sini asla kabullenmeyecek olması... Bu var. Ancak hayat bundan ibaret değil. Erdoğan ciddi bir kitle desteğine sahip ve kendini kurtarmak için her türlü işe kalkışacak biri. Yani kullanılmaya açık. ABD ile Rusya arasında Ukrayna'da başlayan ve tirmanan gerilim de kıymete bindi tekrar. İsrarla "Erdoğan bitti" dememizin nedeni, yan gelip yatmak değil, emperyalist merkezlerin ve Türkiye sermayesinin bir bölümünün niyetlerine karşı uyanıklık çağrısı yapma ihtiyacı hissetmemiz. Bugün Erdoğan sallanıyor. Ancak yine gitmeyebilir, süresini uzatmak için yeni manevralar yapabilir. Ama bir şey değişmez: Halkımız için daha iyi olmayan seçenekler hazırlanıyor. Komünistler bir yandan Erdoğan diktatörlüğüne karşı mücadeleyi yükseltirken, öte yandan bu seçenekler konusunda uyararak

zorunda. Uyarırken de elbette yaşananların arka planını göstermek zorundayız. Şimdiye kadar bunu yaptık, yapacağız da. Bugün 22 Mart, Rıza Sarraf'ın ABD'de tutuklanmasının Erdoğan açısından nasıl bir anlamı olacağını herhalde farkındayız. "ABD'de demokrasi var, hukuk var" diye mi düşüneceğiz!

Ne var? Bunu nasıl değerlendirmeliyiz?

ABD aynı anda hem İran, hem Türkiye siyasetine müdahale ediyor. Zaten başka türlü mümkün değil. Erdoğan'ın buradan hasar almaması mümkün değil. 2015 başından itibaren Türkiye'de kritik siyasi aktörlere "ABD gerekirse darbenin önünü açacak" bilgisi fısıldandı. Bu bir yandan AKP içindeki bazı unsurları cesaretlendirmek amacını taşıyordu, bir yandan da Türkiye siyasetinin yeniden yapılandırılmasını. Şimdi artık fısıldanmıyor, açık açık yazılıyor.

Türkiye siyasetinin yeniden yapılandırılması derken kastettiğiniz HDP mi?

Yalnız HDP değil. HDP ve CHP... HDP'nin, genel olarak Kürt siyasetinin AKP destekçiliğini ilk söyleyen ve eleştirenlerdendir. Ancak HDP'nin aniden AKP karşıtlığının şampiyonluğunu yapacağını da biz söyledik ve bunu bazı güçlerin Erdoğan'sız bir Türkiye'yi tercih etmeye başlamaları ile açıkladık. HDP'nin Haziran seçimleri öncesinde CHP kitesine nasıl büyük bir hızla yaklaştırıldığını, orada benimsenmesi için uğraşıldığını hep beraber gördük. Erdoğan da gördü ve bu süreci durdurmak için yeni hamleler yaptı. Ne CHP ne HDP bu hamlelere yanıt verebildi ve bu kez Türkiye yeni bir şiddet hatta savaş sarmalına girdi.

PKK liderlerinden Cemil Bayık Erdoğan, AKP düşünceye kadar mücadeleye edebileceklerini açıkladı, Murat Karayılan ise çözüm sürecine geri dönüşü çağırısı yaptı. Diyarbakır'daki Newroz mitinginde de mesajlar AKP'yi masaya döndürme doğrultusunda...

Bunlar birbiriyle çelişmiyor. Şu anda "barış" söyleminin AKP'de bir karşılığı yok. "Şu anda" vurgusunun altını özellikle çiziyorum. Sıkışan Erdoğan'ın ne yapacağını kestiremeyiz. Kürt siyasetinin de ilkelerle hareket etmediği ortada. Ancak şu andaki veriler Erdoğan'ın işinin çok zorlaştığı yönünde. Çıkış kapısı bulmakta zorlanacak. Bulduğu çıkış kapısı Merkel Avrupası ama orada işler iyi gitmiyor. Merkel güç durum-

nin hesaplarına sığmaz!’

da, dahası Brüksel bombalamaları sonrasında “göçmen anlaşması” askıya alınabilir.

Brüksel saldırılarının Türkiye ile ilgili boyutu olabilir mi? Tam da Erdoğan “Brüksel’de bombalar patlayabilir” dedikten birkaç gün sonra...

IŞİD’in bütün büyük eylemlerinin bir mantığı var. Komplocu düşünmüyorum; bu kadar “ince iş” eylem yapan pek az örgüt var. Brüksel’deki saldırıların bir “intikam”-dan ibaret olduğunu düşünen aldanır. Erdoğan “terör herkesi vuruyor” diyebilir ancak Türkiye IŞİD’in destekçisi olarak görülüyor ve her geçen gün bu daha fazla telaffuz ediliyor. Ben bu saldırının Türkiye-AB ilişkilerine dönük bir boyutu olduğuna inanıyorum. Bundan ibaret değildir ama kesinlikle böyle bir boyutu vardır.

Türkiye’deki bombalara dönecek olursak... Ankara’daki son patlamadan sonra, kaotik bir sürece girdiğimizi, bombaların bu nedenle patladığını yazdınız, buna bazı eleştiriler geldi...

Buna mı? Türkiye’nin kaotik bir sürece sokulmak istendiği ve patlamaların buraya denk düştüğü tezinde bir özgünlük bile yok; buna itiraz etmek için uzayda yaşıyor olmak gerekir. soL yazarlarının ve benim yazdıklarımızda özgün olan bu değildi. Özgün bir şey varsa, Türkiye’de yaşanan kimi gelişmelerin tutarlılığı ve devrimci bir konumlanışın koordinatlarıydı.

Türkiye’de darbe tehlikesi var mı?

Yetmez ama evetçilerin çok gürültü çıkardığı sırada Türkiye’de askeri darbe olasılığı yoktu. Bugünkü dengelerde ABD’nin desteklemediği darbe olmaz. Bugün var. TSK’nin Erdoğan’ın emrinde olduğunu söylüyorlar; bu işler öyle olmuyor. Üç gün sonra Erdoğan yalnızlaşırsa kimse şaşırmasın. Evet, darbe seçeneklerinden biri. Ancak ben AKP’yi içeriden çözeceklerini düşünüyorum. Darbe söylentileri bu işe yarıyor. Ama bir noktadan sonra söylenti olmaktan çıkabilir.

Peki Erdoğancı bir darbe mümkün değil mi?

O darbe yapılmadı mı daha!

Yani asker destekli açık bir İslamcı faşizm?

Bakın, Erdoğan bugünkü haliyle dahi sistemi fazlasıyla zorluyor. Kapitalizmin iç dinamikleri daha fazlasına ancak savaş koşullarında izin verir. Ancak ABD ve Rusya arasındaki gerilimin belli bir noktada kontrol altına alındığını görüyoruz. Putin’den anti-emperyalist bir kahraman çıkarmak isteyenler azıcık üzüldü ama Rusya bugünkü haliyle kendi üzerindeki kuşatmanın hafiflemesinin ötesinde bir iddia taşıyamaz. Şu anda ABD ve Rusya arasındaki “yumuşama” son derece kırılğan, ani dönüşlere

gebe ama en azından bundan 3-4 ay öncesi-ne göre daha kontrollü. Erdoğan için kötü haber bu. Elinde Rus kartı da kalmadı. O uçağı düşürmeyecekti!

Ancak içeride bu kadar güçlü bir desteği varken, neden açık bir kanlı faşist diktatörlük kurmasın?

Bunu denemeyeceğini söyleyemem. Ancak faşizm kişisel ihtirasların ya da tercihlerin ürünü değil. Sermayenin bugün buna ihtiyacı olduğunu düşünmüyorum. Altını çizeyim: Bugün. Ayrıca unutulmuş mesele var. Türkiye’de darbeler her zaman kentli nüfusun desteğiyle gerçekleşti. Farklı bir içerikteydi ama 27 Mayıs da bir askeri müdahaleydi ve kent merkezleri Demokrat Parti’yi yalnızlaştırdı. 12 Mart ve 12 Eylül de, “huzur” arayan ve emekçilerden orta sınıflara kadar tüm kentli yığınları aldatarak iktidara geldi. Bugün huzur arayışı artık AKP’ye yaramıyor. Kimi solcuların küçümsediği modernist kentli nüfus bugün AKP faşizminin kurumsallaşmasının önündeki temel engel. Örgütsüz, pusulasız olmasına rağmen. Haziran’da, Gezi’de bunların bir bölümü harekete geçti. Türkiye’de büyük kentleri, kent merkezlerini kontrol etmeden mutlak iktidar kuramazsınız.

O halde siz bu kesimleri yine aldatmaya dönük bir tezgâhtan söz ediyorsunuz.

nuz. Yani AKP’ye seçenek oluştururken bir tuzak kurulacak.

Kuşkunuz olmasın. Bu kesimlerin öfke-lerini gösterdiler ve sonra çaresizlik hissine kapıldılar. Çaresizlik kabulleniş demektir. Erdoğan’ı değil ama Gül’ü, darbeyi, ne bileyim başka çözümleri kabul edecek haldeler. Buna karşı harekete geçmeyeceksek komünistler ne işe yarayacak? Ve en doğrusu, bu sahte çözümleri boşa çıkaracak bir içerik ve hızda mevcut siyasal iktidara karşı açık, net bir mücadeleyle örgütlemek.

Az önceki konuya dönmek istiyorum. Kentli modernist bir kesimden söz ettiniz. Peki bu kesimler Türkiye’de sosyalizm mücadelesine omuz verebilirler mi?

Bakın, bu kesimin içinde şu anda açığa çıkmayan ciddi sınıfsal ayrımlar, karşıtlıklar var. Kent merkezlerinde sadece orta sınıfların yaşadığını sanmak bölüktür. Türkiye işçi sınıfının en gelişkin, en eğitilmiş, örgütlenmeye en açık kesimi büyük kentlerde, bu kentlerin merkezlerinde yaşıyor. Bunlar orta sınıf reflekslerine açıklar ve bu çok doğal. Ancak bu kesimlerin aklını özgürleştirmek için mücadele etmeden, sosyalizmin Türkiye’de bir geleceği yok.

Peki Erdoğan gidiyor mu?

Bu soruya yanıt vermemeliyiz. Şunu söylemeliyiz: Hesaplaşmayı halk yapmalı. Emperyalistlerin, tekellerin ne kadar sahtekâr olduğunu bilmemiz yeterli. Onların derdi kendi düzenleri, çıkarları. Buna karşı çıkmaksa bizim görevimiz. Müneccimlik yapmayacağız, uyaracağız. AKP iktidara geldiğinde uyardık, Ergenekon’da uyardık, Arap Baharı’nda uyardık, çözüm sürecinde uyardık, “Selocan” çıkışında uyardık, şimdi de uyarıyoruz. Evet bütün bu süreçlerde öngörülerde bulunduk ancak tahminde bulunmak için değil, doğrudan durmak ve doğru yerden müdahale etmek içindi. “Erdoğan’ı götürcekler” bu anlamda bir hava tahmini değil, uyarıdır. Devrimcilerin siyasi analizi başka türlü olamaz. Gider ya da gitmez, bu ayrı. Ancak baskın eğilimi bulmak zorundayız. Ortalamacılıkla, her şeyi söyleyerek devrimci tavır geliştiremezsiniz. Arap Baharı’nda Arap halklarının öfkesi vardı elbette, bunu da söyledik. Ama bunu herkes söyledi; bu işin emperyalist bir tezgâha denk düştüğünü söylemekti önemli olan. İş isten geçtikten sonra değil, başlangıçta. Sağlıklı bir sınıfsal bakışınız varsa, gerçekleri çarpıtmıyorsanız, risk almaktan korkmazsınız. “Erdoğan gidiyor mu?” sorusuna yanıt aramayalım. “Gitmeli” diyelim. Bugün Özgür Şen yazdı, Türkiye’de halk önündeki kilidi açar, açabilir. Devreye girilebilir, emperyalizmin, ılımlı gericilerin, sermayenin oyunu bozulabilirse... Ve herhalde Erdoğan’a sahip çıkacak değiliz.

Çok teşekkürler

Ben teşekkür ederim.

Ahmet Çınar

22 Mart 2016 - SoL Portal

TANKER NE Kİ! İNCİRLİK'TEN NELER HAVALANMADI?

Kısa İncirlik Kılavuzu

SON YILLARDAKİ GELİŞMELER SONRASINDA ABD'NİN BÖLGEDE ELDE ETTİĞİ YENİ KALICI VE GEÇİCİ ÜSLER NEDENİYLE GEREKLİLİĞİ AZALDI TARTIŞMALARI DA YAPILIYOR. İŞTE İNCİRLİK ÜSSÜNÜN KISA TARİHÇESİ VE "KULLANIM ESASLARI".

15 Temmuz'daki darbe girişiminin ardından, darbecilerin emrindeki tanker uçaklarının İncirlik'ten havalandığı ve İncirlik'teki komutan Tuğgeneral Bekir Ercan Van'ın ABD'den siyasi sığınma talep ettiği iddiaları, gözleri hem darbe girişiminin dış bağlantısına, hem de İncirlik'teki ABD üssüne çevirdi.

İNCİRLİK ÜSSÜ NE ZAMAN YAPILDI?

Üssün yapımına 1951 yılında başlandı. Üs, ilk etapta orta ve ağır bombardıman uçaklarının acil durum konaklanması ve geri kazanımı için kullanılmak üzere tasarlanmıştı. Aralık 1954'te, Türk Genelkurmayı ile ABD Genelkurmayı arasında ikili kullanım anlaşması imzalandı.

Üssün temel amacı, elbette Sovyetler Birliği'ne karşı ileri karakol vazifesi görmek. Ancak bunun yanında, Ortadoğu'daki ABD/NATO operasyonları için de uzun yıllar boyunca kritik bir işlev gördü. 1958 yılındaki Lübnan krizine ABD müdahalesi, bunun örneklerinden bir tanesiydi.

Kıbrıs krizi sırasında ABD'nin uyguladığı silah ambargosu nedeniyle, Türkiye NATO misyonları dışındaki tüm faaliyetleri durdurma kararı alınca, İncirlik Üssü de "normal" kullanımını kaybetti. Ancak 1978 yılında ambargonun kalkması sonucu ABD Türkiye'ye askeri yardımı devam ettirme kararı aldı. 29 Mart 1980 tarihinde ise iki ülke arasında Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalanınca üsteki faaliyetler de

"normale" döndü. "Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması" bugün Türkiye'deki üs ve tesislerin statüsünü belirleyen anlaşma. "3 Numaralı Tamamlayıcı Anlaşma" askeri tesisler konusunu düzenlerken, "3 numaralı ek protokol" de "İncirlik Tesisi Uygulama Anlaşması" adını taşıyor. Anlaşmada hava harekât ve destek üssü olarak tanımlanan İncirlik Üssü'nde, NATO planları çerçevesinde ABD askerlerinin ve uçaklarının destek ve eğitim faaliyetleri için konuşlandırılması öngörülüyor. Ana anlaşmanın 5. maddesinde anlaşmada öngörülen savunma işbirliğinin kapsamının NATO Antlaşması'ndan doğan yükümlülükler ile sınırlı olacağına hükmediyor.

İncirlik Üssü'nün komutası, ABD Hava Kuvvetleri 39'uncu Hava Üssü Kanat'ta bulunuyor. Ayrıca bölgede ABD -Türk Ortak Savunma Tesisi İncirlik 10'uncu Tanker Üs Komutanlığı da bulunuyor.

İNCİRLİK'TE NÜKLEER SİLAHLAR VAR MI?

İncirlik Üssü ve ABD'nin bu üsteki gizli silah stoğu varlığı, onyıllardır tartışılıyor. Bunların başında taktik nükleer bombalar geliyor. Üsteki nükleer silahlar, 1960'ların başında iki ülke arasındaki anlaşmalar çerçevesinde yerleştirilmişti. Ancak, örneğin Küba krizinde gündeme gelen nükleer Jüpiter füzelerinden Türkiye haberdar değildi.

Şu anda İncirlik'te bulunan nükleer si-

lahların adedinin en az 50 olduğu tahmin ediliyor. Bombaların türü ise B61; bunlar hidrojen bombaları. İddiaya göre NATO'nun nükleer silah kapasitesinin yüzde 25'inden fazla.

Bazı iddialara göre, ABD, Küba krizi sırasında Türk yetkililerin kendilerinden izinsiz olarak B61'lerden bazılarını Sovyetler'e ateşlemesinden korktuğundan, bombaların kullanım kodunu değiştirdi. Yine 1974'te iki NATO ülkesi, Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerginlik artınca, ABD Yunanistan'daki nükleer füzelerini gizlice çekti; Türkiye'dekileri ise kullanılmaz hale getirdi.

ABD'nin Avrupa'ya yerleştirdiği toplam nükleer bomba sayısı ise en az 200.

ŞİMDİ DURUM NE?

İncirlik Üssü'nün yeniden ülke gündemine girmesi, geçen sene olmuştu. AKP hükümeti, ABD'nin Suriye'de PYD'ye verdiği desteği gerekçe göstererek üssün IŞİD karşıtı uluslararası koalisyon için kullanılmasına bir süre izin vermemişti.

Irak işgalinin ardından ABD'nin askeri kargo taşımacılığı ihtiyacının büyük kısmı İncirlik'ten karşılanmıştı. AKP'nin ABD'ye izin vermesinin ardından, IŞİD karşıtı operasyonlar için kullanılmaya başlandı. Bununla birlikte, özellikle Batı basımında üssün gereksizleştiğine dair haberler de yayımlandı. ABD'nin Soğuk Savaş sonrasında Katar ve Bahreyn'de elde ettiği üsler, ayrıca Rojava'da inşa edilen "geçici üsler" in İncirlik'te üsse gereksinimi azalttığı iddia edildi.

■ Erman Çete

Sol hep karşıydı...

İNCİRLİK ÜSSÜ, TÜRKİYE SOL MÜCADELESİNDE ÖNEMLİ BİR YERE SAHİP. İNŞA EDİLDİĞİ GÜNDEN BU YANA, EMPERYALİZMİN BU TOPRAKLARDAKİ EN ÖNEMLİ SEMBOLLERİNDEN OLAN İNCİRLİK ÜSSÜ, SOSYALİSTLERİN, KOMÜNİSTLERİN ÇOK SAYIDA EYLEMİNE TANIKLIK ETTİ.

S oğuk Savaş döneminin en önemli emperyalizm taşeronlarından Süleyman Demirel'in "Üs yok tesis var" dediği İncirlik, emperyalizm karşıtı, NATO karşıtı siyasetin odaklandığı merkezlerden biri oldu.

Bölgedeki Amerikan varlığının ve emperyalizmin inşa ettiği hegemonyanın sembolü İncirlik'le ilgili olarak sosyalistler "kapatılsın" dedikçe, burjuvazi İncirlik'i kendi güvencesi olarak görmeye devam etti.

Irak işgalini izleyen dönemde bu tavır ayrı bir önem kazandı.

İncirlik'teki önemli eylemlerden biri, 7 Mayıs 2005'te gerçekleştirilen ve Türkiye Komünist Partili öğrencilerin "Denizler İncirlik'e yürüyor" çağrısıyla emperyalist varlığı protesto ettikleri eylemdi.

DENİZLER'İN ÖĞRETTİĞİ ÜÇ KELİME: YANKEE GO HOME!

Eylemden birkaç gün önce öğrenciler yayınladıkları bildiride şunları söylüyordu:

"Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan 6 Mayıs 1972'de idam edildiler. Denizler bu ülkede, bağımsızlığın ve yurtseverliğin sembolü oldular. Onları darağacına gönderen sermaye düzeninin temsilcileri emperyalistlerle kurdukları kirli pazarlıklarının bedelini bu ülke emekçilerine ödemeye çalıştılar.

Denizler, sömürüye, faşizme ve karanlığa karşı yurtseverce mücadele ettiler.

Denizler bu ülkede bağımsızlık, sosyalizm yolunda mücadele veren kuşaklara esin ve güç kaynağı oldular.

Denizlerin mücadelesini günümüze taşımak onların yükselttiği bağımsızlık bayrağını daha da yukarılara taşımaktan geçiyor.

6 Mayıs 2005'te İstanbul'dan, Ankara'dan, İzmir'den yola çıkarak Denizler'i anmak için İncirlik'e yürüyoruz. İncirlik'i ABD'nin emrine sunan işbirlikçilerden hesap sormak için İncirlik'e yürüyoruz. Denizlerin öğrettiği üç kelimeyi yinelemek için İncirlik'e yürüyoruz: 'Yankee go home.'

VE ÖĞRENCİLER YÜRÜYOR...

Türkiye'nin çeşitli kentlerinden otobüslerle Adana'ya gelen TKP'li üniversite öğrencileri, İncirlik'e yürüyerek gidiyorlardı. Talepleri gayet netti: ABD güçleri İncirlik Hava Üssü'nü terk etsin!

Öğrencilerin D-400 Karayolu'ndan geçişi sırasında, polis yol güzergâhındaki ABD Konsoloslugu önünde geniş güvenlik önlemi alıyordu.

Her türlü engellemeye, yıldırma çabasına rağmen, öğrenciler kent merkezinden İncirlik'e ulaşıyordu. Ancak bu kez de çevik kuvvet polisleri ve jandarma güçleri TKP'li öğrencileri İncirlik girişinde durduruyordu. Öğrencilerin ellerindeki pankartların kartonlarını yırtan, tahta sopalarını çıkararak polis ve jandarma, emperyalizmin silahlı güçlerine adeta siper oluyordu.

TKP'li öğrenciler adına yapılan açıklamada, ABD'nin birkaç aylığına gelip, İncirlik Üssü'nden bir daha ayrılmadığı ifade ediliyor, "Her ne amaçla olursa olsun İncirlik Üssü'nün ABD emrine tahsis edilmesi ve ülkemizin herhangi bir bölgesinin emperyalizmin çıkarları için kullanılması, bağımsızlığımızı zedelemektedir. ABD İncirlik'ten çıkarılmalıdır" deniyordu.

Eylem tamamlandıktan sonra yine bir basın açıklaması yapan TKP'li öğrenciler "Yurtseverler görev başında" başlıklı bir bildiri yayımlıyorlardı.

Bildiride şu ifadeler yer alıyordu: "Memleketin birçok üniversitesinden gelerek Ankara'da buluşan yurtsever öğrenciler otobüslerle Adana'ya doğru yola çıktılar. Bu ülkenin emperyalizme bağımsızlığının en büyük sembollerinden biri olan İncirlik Üssü'ne doğru yürüyüşe geçen kor-

tejin en önünde Deniz, Yusuf ve Hüseyin vardı. Yaklaşık 2,5 saatlik yürüyüş boyunca marşları ve sloganları ile emperyalistleri ve işbirlikçilerini bu ülkeden defedeceklerini haykaran yurtseverler, Adana halkından da yoğun destek gördüler. İncirlik Üssü'nün önüne 'İşte burası, işgalci yuvası' 'Emperyalistler işbirlikçiler 6. filoyu unutmayın' ve 'Emperyalizme karşı Deniz olunmalı' sloganları ile gelen yurtseverleri burada 'vatansever' jandarma ve emniyet kuvvetleri karşıladı. İçerideki ABD askerlerine bu memleketin sahibinin bu memleketin emekçileri, yurtseverleri ve komünistleri olduğunu hatırlatan öğrenciler, 'Yankee go home' diyerek içerideki işgalci sürüsünü bir an önce memleketi terk etmeleri konusunda uyardılar."

2007'DE BİR KEZ DAHA: İNCİRLİK ÜSSÜ KAPATILSIN!

2007'nin Ekim ayında, bu kez TKP Adana Örgütü, o sıralar Meclis'e gönderilen sınır ötesi operasyon tezkeresine karşı "İncirlik Üssü kapatılsın" talebini kitlesel bir eylemle dillendirdi.

Çözümün örgütlenerek hesap sormakta olduğunu vurgulayan komünistler, "İncirlik Üssü kapatılsın", "Kahrolsun emperyalizm", "Yaşasın halkların kardeşliği" sloganlarını attı.

İŞÇİ SINIFI ve gericilik

SİSTEMİN YAŞADIĞI KRİZDE TOPLUMDAKİ DİNSELLEŞMEYE DÖNÜK ENDİŞELERLE MESAFE AÇMAMAK ADINA KENDİNİ PAZARLAYAN GELENEKSEL SERMAYENİN DE DİNSELLEŞMEDEN ÇIKARI VARDIR.

Dünya, hatta şu zamanlar Türkiye bir belirsizlikler ve dengesizlikler ortamında sürükleniyor, sistem işlemekte sorun yaşıyor ve tüm bunlarla birlikte gericiliğin yükselen karanlığında kitleler huzur bulmakta zorluk çekiyor.

Ya işçi sınıfı?

Yok... Var ama yok. Olmadığı için belirsizlik çok. Etrafından dolaşılması mümkün olmayan bu soruna verilen ilk tepki haklıdır: "Bu gericilik ortamında nasıl..." Ancak yanıtın oldukça incelikli olması gerekiyor; çünkü işçi sınıfının gericilikle ilişkisinde huzur bulamayanların huzur arayışı belirleyici oluyor. Huzur bulamayışın gericilikle kafa kafa çarpışmaktan kaçındığı yere sermaye düzeninin değişmesi gerektiğine ve bu ülkede sınıfların olduğu gerçeğine gözü kapatmaya neden olan bir sinsi uyuşma hali damgasını vuruyor.

İşçi sınıfı gericilikle mücadelenin olmadığı, seküler olmayan bir ortamda serpilemez. Oysa düzen dinsellemenin yükseldiği bir ortamda sekülerliğini kendince evinde ya da izole sosyalliklerinde yaşayabileceğini düşünen insanları

**"HAYAT BELADIR,
ÖLÜM DEĞİL. SEN
CANLI İNSAN
NE DEMEKTİR
BİLİR MİSİN?
KUŞAĞINI ÇIKARIP
KAVGA ARAMAK
DEMEKTİR."**

*Aleksi Zorba; Nikos
Kazancakis'in Zorba
romanından*

ve özlemlerini var ederek kendini idame ettirebiliyor. Bunu becermesini sağlayan bir ekonomi-politik 1980 sonrası ve AKP döneminde sermaye sınıfı ile siyasi iktidarın birlikte işlettiği bir süreçte palazlandı. Ancak bu olguya bakışın kendisi bile sahte çözümlere kapalı değil.

AKP EKONOMİ-POLİTİĞİNDEN HUZUR ARAYIŞINA

Özelleştirmeler ile enerji, eğitim ve sağlık gibi sektörlerin tam boy piyasalaşması ve uluslararası sermaye ile entegrasyonun boyutlarındaki artışla AKP, Türkiye sermaye sınıfının bütününe kan vermişti. İnşaat, eğitim, sağlık ve enerji sektörlerinde yaratılan fırsatlardan "İslamcı sermaye" de yararlanmış ve sıçrama yaşamıştı.

İslamcı sermayenin yalnız büyük olanları değil her boydan parçası gericiliğin topluma nüfuzunu mümkün kılmakta ve bunun "geriye dönüşü" ümmetleşmiş işçilik yoluyla her boydan sömürüyü mümkün kılması olmaktadır. Tarikatların, cemaatlerin şirketleşmiş yapılmaları olarak kolları mahallelerden işyerlerine kadar uzanmış bulun-

maktadır.

Ancak bu bir yanılsama üretmemelidir. Sistemin yaşadığı krizde toplumdaki dinsellemeye dönük endişelerle mesafe açmamak adına kendini pazarlayan geleneksel sermayenin de dinsellemekten çıkarı vardır. Bosch firmasının Bursa'daki fabrikası için 2009 yılında yapılmış, firmanın kurumsal internet sitesinden "Basın Bülteni" olarak duyurulan bir açıklamada şöyle denmekteydi:

"... fabrikamız, bu olanakların yanı sıra isteyen çalışanlarına, 30 yılı aşkın süredir uyguladığı, Cuma ve Bayram namazlarına gitme olanağını sunmaya ve transfer sağlamaya devam edecektir (...) çalışanlar için ibadet amaçlı üç oda hizmete sokulacak, ...sağlık ve güvenlik yönetmeliklerine uygun olan bu odalar, ...çalışanların daha sağlıklı ve güvenli koşullarda ibadetlerini yerine getirmelerine olanak verecek. Bu odalarda, daha iyi bir havalandırma sistemi, acil durumlar için geliştirilmiş giriş ve çıkış imkanı ve yangın söndürücüler olacak"

Fabrika içlerinde çay molalarında kullanılacak elektrikli semaverlerin sakındığı, zaten gün içindeki molaların da

çok seyreltildiği ve eş zamanlı olmasının önüne geçildiği (çok sayıda işçinin bir anda bir araya gelebilmesinin önlenmesi) bir üretim düzeninde, ne bonkörlük!

Piyasa ilişkilerinin nüfuzu ise özelleştirmelerden ibaret değildi. Başta AKP olmak üzere siyasi kadroların hatta devlet içerisinde var olduğu bilinen öbeklerin piyasa bağı doğrudan nitelik de taşımakta ve şirketleşmiş bir aygıtın söz edilmektedir. Bunun kriz zamanlarına özel sonuçlarının yanında ideolojik çıktıları da olmaktadır. Kolay yoldan para kazanmak için partililik yapan, yaşadığı kentin çirkinleşmesi ve talan edilmesine alacağı iki daire için göz yuman, rantçılığın küçük şubeleri olarak iktidarın taşıyıcılığını yapan küçük burjuva takımının etkisi, paketlenmiş bir kirliliği toplumun bütününe enjekte etmek biçiminde gerçekleşmektedir. Burada bir onay mekanizması söz konusudur. "Saadet zinciri", nemalanmanın kanıksanışı, kolay yoldan "huzur" u bulmanın kirliliği yolu kırılarak işçi sınıfının içerisinde kendine yer buluyor. Öyleki insanlar arayışın kendisine değil biçimine karşı çıkmakta (hatta bazen buna bile karşı çıkmamakta) özünü ise kendi hayatında yeniden üretmektedir. Böyle bir atmosferde sınıf kimliğinin perdenemesi kaçınılmaz olmaktadır.

Öyleyse huzur arayışına müdahale etmenin yolları ile sınıf kimliğini "işçiler" in toplumsal varlığında pekiştirme sorumluluğu kesişmektedir. İki sınıf

arasındaki asimetri ise "geleneksel" işçi örgütlenmeleri ile kapatılamayacak boyutlardadır.

SENDİKALARDA GERİCİLİK

12 Eylül'ün bunalıcı toprağını 80'lerin sonunda gelen Bahar Eylemleri ve Zonguldak Büyük Madenci Direnişi bir miktar dağıtabilmiştir. 90'lı yıllardan bugüne ise sendikalaşmada büyük bir gerileme yaşandı. 2016 itibarıyla kayıtlı işçi sayısı yaklaşık 13 milyon ve sendikali bölümü ise 1.5 milyon civarındadır. Kayıtsız çalışan milyonlarca işçiyi dikkate almadan hesaplanan yüzde 12 oranı bile moral bozucudur. Türkiye'de toplu sözleşme yetkisine sahip üç konfederasyondan doğrudan AKP'ye ve İslamcı sermayeye bağlı Hak-İş ve Memur-Sen'in büyüme hızı ve bunlara eklenen, sendikacılığa 2012 itibarıyla giriş yapan Gülen cemaatinin varlığı düşünüldüğünde sendikacılıkta dinsellemenin geldiği boyut ortaya çıkmaktadır. Bu haliyle sendikalar bir sınıf örgütü olmaktan ziyade sınıfın hareketine engel bir görüntü vermektedir.

SINIF YAPMAK

Bu resmin değiştirilmesi gerekmektedir. Kriz, belirsizlik ve huzursuzluk dönemlerine ise bir de bahsedilen asimetriyi bozmak için elverişli olabilecek dönemler olarak bakmak gerekir.

İnsanları huzursuzluk içerisinde

bırakan bir sistemdeki huzur arayışları düzen değişikliği fikri ile buluşturulmak durumunda. Huzura giden yolda huzursuzluğu göze alacak insanların sayısının artması gerekmekte. İçinden geçtiğimiz günlerde bu çok acil bir görev haline almış durumda. Dinci gericiliğin karabasanını üzerinden hisseden ve artık uçak sesi duyduğunda başka duygulara bürünen işçilerin huzursuzluğu...

Bu huzursuzluk kolay yoldan kaçma arayışlarıyla topraklanıyor; fakat aynı zamanda ülkedeki karanlığa bağımsız bir güç olarak etki edecek bir sınıfın yokluğundan kaynaklanıyor. Bu döngü ancak güçlü bir müdahaleyle ve birlik olmak için emek göstererek kırılabilir. İşçi sınıfı, her kesiminin yanyana geldiği yoğunlaşma merkezlerinde sınıfı yok eden özlemlerin sirkülasyonunda yok oluyor. Karşı sınıfı, patron sınıfını bulmak ve sirkülasyon sisini bu karşıtlığın gücünü alarak dağıtmak gerekiyor. Bu ise dışarıdan bir cepheden gerçekleşmeli, patronun olduğu bir mekândan: İşyerinden. İnsanların kendilerini yeniden ürettikleri iş dışı zamanları eğer orta sınıf özlemlerinin arenasına haline gelmişse, saatlerin emek üreterek geçtiği işyerleri, işçi sınıfının günlük zaman dizgesine müdahale etmenin avantajlı mekânı olarak da kurgulanmak durumunda.

Düzene ve gericiğe karşı huzursuzluk kendisini burada örgütlemeye başlamalı.

Komünistler Varşova'da toplandı

AVRUPA KOMÜNİST İNİSİYATİFİ 8 TEMMUZ'DA NATO ZİRVESİYLE AYNI GÜN TOPLANDI. TOPLANTIDA NATO'NUN SOSYALİZM VE İŞÇİ SINIFI DÜŞMANLIĞI, AB İLE İLİŞKİSİ VE SAVAŞ KIŞKIRTICILIĞI DEĞERLENDİRİLDİ.

NATO zirvesi için, içinde devlet başkanlarının da olduğu binlerce kişi Varşova'da bir araya gelirken 8 Temmuz'da Avrupa Komünist İnisiyatifi tarafından NATO karşıtı bir toplantı düzenlendi. Orak çekiç, kıvılcık gibi sembollerin kullanılmasının yasaklandığı ve Polonya Komünist Partisi'nin ağır bir baskı altında tutulduğu Polonya'da, komünist partiler tarafından bu toplantının yapılabilmesi önem taşıyordu. Ayrıca, Avrupa Solu'yla ilişkisi olmayan ve sosyalizm hedefini öne çıkaran partilerden oluşan İnisiyatif, ilk kez bu şekilde bir birleşik aktivite gerçekleştirdi.

Toplantıya Polonya Komünist Partisi, Yunanistan Komünist Partisi, İrlanda İşçi Partisi, Macaristan İşçi Partisi, Norveç Komünist Partisi, Slovakya Komünist Partisi, İsveç Komünist Partisi, İspanya Halklarının Komünist Partisi, Moldavya Direniş Hareketi, İtalya'nın Komünist Partisi ve Türkiye'den Komünist Parti katıldı.

Toplantıda NATO'nun sosyalizm

ve işçi sınıfı düşmanlığı, AB ile ilişkisi ve savaş kışkırtıcılığı değerlendirildi ve ABD tarafından Avrupa'ya Rusya sınırına yerleştirilen askeri birliklerin nasıl uluslararası rekabeti bir savaşa çevirebileceği tartışıldı.

İnisiyatif üyeleri 9 Temmuz'da Dünya Barış Konseyi tarafından Varşova'da gerçekleştirilen protesto gösterisine katıldılar.

NATO ZİRVESİ NE GETİRDİ?

8-9 Temmuz tarihlerinde yapılan NATO Zirvesi'ne çok önem atfedildi. Bazıları bunu "Soğuk Savaş"tan bu yana en önemli NATO toplantısı olarak tanımladı.

28 üye devletin ve Ukrayna gibi resmi olmayan ittifakların en üst düzeyde temsil edildiği toplantı, basına açık olarak gerçekleşti. Bir yanıyla kararlar çoktan alınmış, kararların sonraki yönelimleri ve gizli hedefleri kapalı toplantılarda görüşülüp bağlanmıştı. Dolayısıyla Varşova, şimdilik açıklama-ya uygun gördükleri kararları bir gövde

gösterisiyle meşrulaştırdıkları yer oldu.

Kararlara gelince, en çarpıcı olanı, üçü eski Sovyet Cumhuriyeti olan dört ülkenin her birine tam teçhizatlı birer tugayın yerleştirilmesiydi. Bin askerden oluşacak bu birlikleri Polonya'da ABD, Estonya'da İngiltere, Litvanya'da Kanada ve Letonya'da Almanya kumanda edecekti.

Toplantıda Türkiye ile ilgili çok fazla karar alınmamış gibi gözüküyor ama öyle değil. Rusya'yı askeri olarak kuşatmayı hedefleyen bu cephe Türkiye'den geçiyor. NATO'nun İspanya komutanlığı tarafından yönetilen Türkiye'deki radar ve Romanya'da yeni aktive edilen füze sistemi Kuzey Avrupa ile kuşatmayı bütünlüyor.

Ayrıca toplantıda, fiili olarak başlattıkları ve insan kaçakçılarını bahane ettikleri Akdeniz operasyonunun adı kondu: Akdeniz Deniz Gücü.

Bu gücün Ege'yi ve Karadeniz'den çıkışı kontrol edeceği çok açık. Dolayısıyla cephe bir kez daha Türkiye'den geçmiş oldu. Karadeniz ile ilgili karar-

lar doğrudan savaş nedeni sayılacağı için toplantıda ele alınmadı.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da "İslamcı Örgütlere" karşı savaşmak için üye ülkelerin daha fazla destek vereceği karara bağlandı. Yine savaş nedeni sayılacağı için Ukrayna'nın NATO'ya üyeliği görüşülmedi, ancak askeri destek sözü verildi.

Kararlar önemli ama yine de bir savaş hazırlığından çok ABD'nin hegemonyasında tutmak zorlandığı ittifak ilişkilerini koruma çabası olarak görülmemeli.

İngiltere'nin AB'den çıkması ile oluşan panik, NATO ve AB arasında askeri işbirliği anlaşması ile giderilmeye çalışıldı. Metni Türkiye ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin dikkatle okudukları ve itiraz etmedikleri söylendi.

Polonya ve Baltık ülkelerinin karşı-devrimci ve işbirlikçi siyasileri, ülkelerini NATO'ya açarken, kıtada bir savaştan çekinen ve Rusya ile bazı çıkar ilişkileri olan Almanya ve Fransa ise her fırsatta "Rusya'yı kuşkırtmayalım, sorunları diyalogla çözelim" diye ayak dirediler.

Sonuçta ABD'nin zorlanarak da olsa ittifak sistemini Baltık ülkelerine doğru genişleterek korumayı başardığını söyleyebiliriz.

Yoksa dört bin askerle bir savaş hazırlığı olmayacağı ortada. Eğer savaş çıkarsa ve konvansiyonel yöntemlerle sürdürülürse, işçi sınıfının her iki taraftan milyonlarca üyesinin cepheye sürüleceğini ve sadece her saatte dört bin tanesinin öldürüleceğini tahmin edebiliriz.

Bu arada şunu soralım, ABD hazırlık yapadursun, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nda olduğu gibi milyonlarca işçiyi cepheye sürebilecek mi? Bunun için ne iktisadi durumu, ne ideolojik cephanesi yeterli gibi gözüküyor.

■ Erhan Nalçacı

Güneydoğu Asya'da oynak dengeler

GÜNEYDOĞU ASYA'DA BİR ADALAR DEVLETİ OLAN FİLİPİNLER'DE YENİ DEVLET BAŞKANI RODRİGO DUTERTE, UYUŞTURUCU ŞEBEKELERİNE KARŞI SERT TUTUMU VE AMERİKAN KARŞITI ÇIKIŞLARIYLA DİKKAT ÇEKİYOR. ON YILLARDIR GERİLLA SAVAŞI SÜRDÜREN MAOCU ÇİZGİDEKİ FİLİPİNLER KOMÜNİST PARTİSİ'NE BAKANLIK KOLTUKLARI VERMEKTEN DE SÖZ EDİYOR. YOKSA ASYA'DAN CHAVEZVARİ BİR LİDERLİK Mİ ÇIKIYOR?

Ülkede suç oranının yüksek olduğu kentlerden biri olan Davao'da yıllarca belediye başkanlığı yapan Duterte, suça karşı paramiliter timler kurup yargısız infazlarla asayiş sağlamasıyla biliniyor. Duterte adaylığı sırasında aynı yöntemlerle suçla mücadele edeceğini, hatta Amerikalıların yüzyıl başında Filipinlere karşı uyguladığı halka açık idam cezasını geri getireceğini söylüyordu.

Duterte, bir yandan Amerikan karşıtlığı yaparken diğer yandan kendisinden önceki iktidarın ABD'yle yaptığı askeri üs anlaşmasına dokunmuyor; Çin'le denizler üzerindeki egemenlik hakları konusunda restleşirken ondan doğrudan sermaye yatırımı çekmeye çalışıyor; komünistlere koltuk teklif ederken iş adamlarına ekonominin dümenini teslim etme vaadinde bulunuyor. Bu dengeliğe imkân tanıyan şey, uyuşturucu çeteleri karşısında kentleri sermaye yatırımları için güvenli kılacak, kırsalda sınırlı bir örgütlülüğü olan komünist hareketi sisteme entegre edecek ve bölgede ABD ile Çin arasındaki rekabete oynayabilecek bir popülizmin Filipin sermaye sınıfına cazip gelmesi.

'ÇİN'İN ÖNLENEMEZ YÜKSELİŞİ' KARŞISINDA FİLİPİNLER

1980'lerde Çin'in liberal ekonomi açılımı Güneydoğu Asya ülkelerine sermaye ihracını artırmıştı. 2000'lerin başında ABD'nin Ortadoğu odaklı gelişen militarizmi karşısında Güneydoğu Asya bölgesi görece sakin ve istikrarlı bir görünüm veriyordu. Çin'in 1946'dan beri süren Güney Çin Denizi'nde egemenlik iddiası sıcak bir gerilime yol açmış değildi. 1994 yılında Çin'in de imzaladığı

BM Deniz Hukuku Konvansiyonu (UNCLOS) egemenlik iddiasını uluslararası düzeyde geçersiz kılıyor, Çin ise 'dokuz çizgi' içinde kalan Güney Çin Denizi'ni sahiplenmeyi sürdürüyordu.

2012 yılında Obama'nın Asya'ya dönüş (Pivot to Asia) açılımı bu iddiayı bölge ülkeleri ile Çin arasında bir gerilim konusu haline getirdi. ABD, Çin'in egemenlik iddiasını fiilen geçersizleştirmek için bölgede müttefikleriyle 'Denizlerde Dolaşım Serbestliği' hareketlarına başladı. Çin'in kendisine ait adalarda uçak pistleri inşa etmesi gerilimi tırmandırdı. Yüksek oranda deniz ticaretinin yapıldığı bölgede adalardan kaynaklı Münhasır Ekonomik Bölge iddiaları Filipinler ile Çin arasında çekişmeye dönüştü. 2013 yılında Filipinler, Çin'in egemenlik iddialarına karşı uluslararası tahkime başvurdu. Davanın dayanağı olan BM Konvansiyonu'nu ABD'nin imzalamaması, Filipinler'in Duterte öncesi yönetim tarafından bir piyon olarak kullanıldığını düşündürüyor.

Geçtiğimiz hafta mahkemenin açıkladığı karar sonucu Çin hem tarihsel iddiasının geçersizliği hem de bölgede yayılmacı davranmasıyla mahkûm edildi. Şimdi Duterte, bir yandan Çin'i bölgede zor duruma düşüren karara sahip çıkıyor, diğer yandan bunun Çin karşısında ABD lehine ipleri gelecek bir olguya dönüşmemesini sağlamaya çalışıyor.

■ Ali Somel

Filipinler tarihinde komünistler

16. yüzyıldan itibaren İspanyol sömürgesi olan Filipinler, 1898'de Paris Anlaşması'yla ABD'nin eline geçiyor. 19. yüzyıl sonunda ülkede İspanya'ya karşı başlayan bağımsızlık savaşı ABD'ye karşı sürüyor. Filipinler Komünist Partisi 1930 yılında kurulduktan kısa bir süre sonra yükselen faşizme karşı ve İkinci Dünya Savaşı'nda Japon işgalcilerine karşı gerilla mücadelesine önderlik ediyor. 1946'da ABD'nin, Filipinler'in bağımsızlığını tanıması sonrası gerilla mücadelesini bir süre daha sürdüren FKP zayıflıyor. 1960'larda FKP'den kopan Maocu hizip kırdı gerilla mücadelesi başlatıyor. Bugün Duterte'nin gerilla savaşını sonlandırmak için müzakere yürütme vaadinde bulunduğu Maocu FKP, iktidarın çağrısına olumlu yaklaşıyor. Ortodoks çizgideki FKP-1930 ise Duterte'nin suça karşı duruşunu selamlıyor.

Denge ve uzlaşma

Filipinler, oligarklar tarafından yönetilen ve toplumda Amerikancılığın yaygın olduğu bir ülke. Ülkenin Amerikan sömürgeciliğinin damgasını taşıyor olması göz önüne alındığında Duterte'nin Amerikan karşıtı çıkışları dikkate değer. Öte yandan Duterte'nin ABD'nin Ortadoğu politikalarını şiddetle eleştirip Güneydoğu Asya'da Çin karşısında ABD'ye oynadığı görülüyor. Benzer bir ikili politikayı Hindistan da izliyor. Bu ülkeler, emperyalist hiyerarşinin çatlaqlarından faydalanarak kendilerine bölgesel bir hareket alanı yaratmaya çalışıyorlar. Öte yandan Filipinler'de uzlaşmacılık ülke içinde gerillayla müzakere konusunu da tabu olmaktan çıkarıyor. Duterte'nin belediye başkanlığı yaptığı Mindanao adasında Maocu gerillaların yanı sıra ayrılıkçı Moro İslamcı grubu da bulunuyor. İslamcılarla yapılan müzakereler Türkiye'de akıl heyetinin ilgisine mazhar olmuş ve çözüm süreci örneği olarak gösterilmişti.

Filipinler'de Devlet Başkanı Seçilen Duterte

‘TEKNOLOJİ ÇAĞI’NDA DA İKİ SINIF VAR:

Burjuvazi ve proletarya

SINIF İLİŞKİLERİ ZAMANLA DAHA FARKLI HALE GELSE DE, YENİ DURUMLARI ANLAMAK İÇİN YENİ TANIMLAMALAR YAPMAK GEREKSE DE, ANLAMAYA VE AÇIKLAMAYA ÇALIŞTIĞIMIZ İLİŞKİLERİN TEMELİNDE BU İKİ SINIF ARASINDAKİ KARŞITLIĞIN OLDUĞU UNUTULMAMALI.

Dünyayı Sarsan On Gün adlı kitapta ve aynı isimli filmde, Bolşevik Devrimi öncesinde bir askerin, kendisini Lenin’in Alman ajanı olduğuna inandırmaya çalışan bir öğrenciye, tekrar tekrar söylediği aktarılan cümledir: “Bildiğim tek bir şey var; iki sınıf vardır, burjuvazi ve proletarya. Birinden değilseniz, öbüründensinizdir”. Basit görünen bu cümleyi, zaman zaman tekrarlamak gerekiyor. Sınıf ilişkileri zamanla daha farklı hale gelse de, yeni durumları anlamak için yeni tanımlamalar yapmak gerekse de, anlamaya ve açıklamaya çalıştığımız ilişkilerin temelinde bu iki sınıf arasındaki karşıtlığın olduğu unutulmamalı. Bu karşıtlık, yeni inceleme ve tanımlamaların yolundan sapmasını engelleyen bir çıpa görevi görmeli.

Teknoloji yeni bir şey mi?

21. yüzyılda, üretimin ve üretim ilişkilerinin yapısında ciddi dönüşümlerin olduğu bir gerçek. Bu da beraberinde, sınıfların yapısına dair tartışmaları getiriyor.

Sınıfların nasıl dönüştüğü ve birbirlerine karşı nasıl konum aldıkları, toplumsal, kültürel vs. sonuçları olan bir sorudur. Ancak sonuçlardan önce,

nedenlere bakmamız gerekiyor. Sınıfsal ilişkilerdeki dönüşümlerin temelinde, değişen üretim mekanizmaları bulunuyor. Bu değişimler, kendiliğinden ortaya çıkan, kendinden menkul ve bu nedenle de açıklanamayan değişiklikler değil. Aynı nedenle, marksist teori ile açıklanamayan değişimler de değil. Günümüzde, sınıflar ve sınıf ilişkilerine dair her konuyu üretim süreçlerinin hızla değişimine ve her şeyi açıklayan bir kavram olarak “teknoloji”ye bağlamak, “teknoloji gelişti, işçi sınıfı kalmadı” demek, tarihsel bir bakış açısının yokluğuyla ilişkilidir.

Teknoloji, Marx’a yabancı veya 20. yüzyılda birden ortaya çıkmış bir olgu değildir. Teknolojinin gelişmesini zorlayan, kapitalizm koşullarında kâr oranlarının düşmesi eğilimidir. Günümüzde üretim süreçlerinde gerçekleşen hızlı değişiklikler, teknolojinin zorunlu bir sonucuymuş gibi görünür. Oysa teknoloji, kendiliğinden ortaya çıkan ve gelişen bir ihtiyaç olmadığı gibi, mutlak belirleyen de değildir.

Kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olmasından beri, teknoloji de hızla gelişiyor. Günümüzde teknolojik gelişmelerin daha yoğun ve tartışmanın esas unsuru gibi görülmesinin nedeni

ise, teknolojideki bu gelişmelerin sadece üretim safhasında değil, günlük hayatımızı etkileyen, daha gözle görünür sonuçları olması.

Teknolojiye bağlı bu değişimler, emek üretkenliğini her defasında yeniden artırmak için yapılır ve her yenilik, belli bir süre sonra tüm sektöre hakim olduğunda, kâr oranları tekrar azalmaya başlar. 20. yüzyıl emek üretkenliğini artırmanın yanında, şirketlerin kredi ve finans sistemini kullanarak, sermaye “değerlendirdikleri”, kârlarının önemli bir kısmını üretimden değil bu alanlardan sağladıkları bir dönem olmuştur. Bu durumu da, teknolojinin gelişmesiyle paranın bir yerden bir yere aktarılmasının kolaylaştırılmasının bir sonucu olarak görmemek gerekir. Teknolojik gelişim, ihtiyacın sonucudur.

Kapitalizmin 2000’li yıllarda başlayan ve devam eden krizi, sermayenin bu yeni rekabet alanlarında büyümesinin sınırlarını göstermiştir. Finansal alanda, konut başta olmak üzere spekülasyona açık tüketim alanlarında yaşanan krizin temelinde, sermaye ne şekilde dolaştırılırsa dolaştırılsın, maddi üretime bağlı olunması yatar.

Uzmanlaşma neyi değiştiriyor?

Üretim süreçlerinde uzmanlaşma, kârlılık arayışının bir sonucudur. Bu uzmanlaşma, hem sektörler arasında hem de ülkeler arasında üretimin farklı kademelerinin paylaşılmasıyla sonuçlanır. Maddi üretimin her bir safhasının birbirinden ayrılması, bu safhaların her birinde rekabetin yoğunlaşmasını sağlar. Örneğin bir ürünün, bilişim altyapısının farklı bir ülkede, parça üretiminin bir başka ülkede, paketlenmesinin ise başka bir ülkede yapılması, maliyetin her bir aşamada azaltılmasına bağlıdır. Bu parçalanma, farklı firmalar arasında da olabilir. Maddi üretimin farklı aşamalarının farklı üretim yerlerinde gerçekleşmesi, önceki yüzyılın özellikle ikinci yarısında kapitalizmin azalan kârlara bulduğu bir yöntemdir.

Bu yüzyılın getirdiği yenilik, parçalanmanın fiziksel üretimle sınırlı kalmayıp, bunu destekleyen her türlü faaliyete yayılmasıdır. Maddi üretimin gerçekleşmesinden önce ve sonra, üretimin planlanması, ürünün pazarlanması, ulaştırılması gibi faaliyetlerde parçalanma görülmektedir. Daha önceki tarihsel durumlarda, bir firmanın kendi içinde yaptığı ve maddi üretimle aynı anda gerçekleşen faaliyetler, şimdi farklı sektörlerin uzmanlaştığı ve farklı firmalardan hizmet alımını gerektiren işler haline gelmiştir. Firmalar, örneğin artık, yeni eleman alacaklarında insan kaynakları şirketlerine, reklam ve pazarlama konusunda danışman şirketlere, üretim süreci planlamasında bu konuda uzman şirketlere, bankacılık ve kredi işlerinde yine bu konuda uzmanlaşmış şirketlerin desteğine ihtiyaç duyarlar, hatta neredeyse bunlara bağımlıdırlar. Bütün bu faaliyetleri firma içinde gerçekleştirmekten daha az maliyetli olması için, her konuda "uzman" şirketler ortaya çıkmakta ve sektörler giderek daha mikro hale gelmektedir. Bu devam eden bir süreçtir.

Üretim süreçlerindeki bu değişimlerin sınıfların yapısını değiştirmesi kaçınılmazdır. Sınıf değişimlerini tartışırken, ortaya çıkan tüm yeni uzmanlaşma alanlarının, temelde maddi üretim alanında üretilen değer nasıl paylaşılacağına belirlemek olduğunu unutmamak gerekir. Maddi üretim için gerekli olan emek miktarı ise giderek azalmaktadır.

Maddi üretimde ihtiyaç duyulan emeğin miktarının giderek azalması, bu maddi üretimin daha fazla yere ulaştırılması, daha profesyonel şekilde pazarlanması vs. gibi ihtiyaçları ortaya

çıkırır. Diğer yandan, üretim süreci parçalandıkça, farklı süreçleri gerçekleştiren endüstri ve işkollarının birbirleriyle ilişkileri de önem taşır. Uzmanlaşma, bir kısım işçinin tek bir üretim faaliyetine yoğunlaşmasını gerektirirken, bir kısım işçinin ise, birçok konuda fikir ve inisiyatif sahibi olmasını gerektirir. Aynı ürünün ortaya çıkarılmasında, ya da üretim sürecinin farklı kollarında yapılan faaliyetlerin birbirleriyle uyumlu olabilmesi için, emekçilerin bir kısmının, üretim sürecinin tamamını ya da önemli bir kısmını anlamaya ve planlamaya kabiliyeti olması gerekir. Bu da, daha eğitilmiş, kalifiye, çeşitli yönetsel işleri de yapabilecek emekçiye duyulan ihtiyacı ortaya çıkarır. Kısaca, üretim süreçleri birbirinden ayrıldıkça ve uzmanlaşma artıkça, bu süreçlerin birbirine bağımlılığı artarken, uzmanlaşmayı sağlayan emekçinin önemi de artmıştır.

Sınıfların değişen yapısını ve "ara katman" denen kategorileri, toplumsal, ideolojik ve siyasal sonuçları açısından incelemek anlamlı bir uğraş olmakla birlikte, mutlaklaştırılmaması gereken bir durumdur. Orta sınıf, eğitilmiş emekçiler, kalifiye yöneticiler... Bu kavramlar, sınıfı tanımlamanın temeli değil, anlamının araçları olabilir. Yukarıda bahsedilen uzmanlaşmanın giderek daha önemli hale getirdiği emekçilerin, kendilerini işçi sınıfının bir parçası olarak görmemeleri, tüketim olanakları sayesinde farklı alışkanlıklar kazanmaları ve beklenen sınıfsal tepkileri vermemeleri, bir durum tespitidir. Diğer yandan, artan borçluluk, işsizlik oranlarındaki ve iş değiştirme oranlarındaki artış ve işgücü "piyasasında" artan rekabet de tespit edilebilir. Yeni eğitilmiş işçi kesiminin sahip olduğu pozisyon, bu nedenlerle kırılmalıdır. Emekçiler üzerinde sürekli olarak var olan kendini geliştirme baskısı, insan sağlığı açısından zararlı olmanın yanında, sürecin sınırlarını da göstermektedir.

Topluma bakarken, içinde olduğumuz durumun çok özel ve bu nedenle var olan teorilerle açıklanamaz olduğunu düşünme eğilimi, oldukça yaygındır. Oysa büyük teoriler, ortaya atıldıkları dönemde görünür olan durumları, uzun vadede açıklayıcı olacak yasalar ve eğilimler halinde tanımladıkları için önemlidir. Ne teknolojinin gelişmesi ne de uzmanlaşma marksist teoride eksiktir.

■ Fatma Aslan

Bir sonraki darbe ne zaman?

Özgür Şen

Türkiye halkı Haziran Direnişi'nin sönümlenmesinden bu yana uzunca bir süredir siyaseti dışarıdan izliyor. 15 Temmuz gecesi yaşanan darbe girişimini de, devamındaki gelişmeleri de bu şekilde dışarıdan takip etti.

Üstelik bu saptama AKP'nin geniş seçmen tabanı için de geçerli. AKP tabanı halktan sayılır mı tartışması üzerinden atlanamayacak bir tartışma. Ancak o gece sokağa çıkan AKP tabanının en örgütlü, Erdoğan'a en bağlı unsurlarının darbenin yenilgiye uğratılmasında bir payının olmadığı bilindiği gibi, bu militan kitlenin AKP tabanının ortalamasını temsil etmediği de bir gerçek. En geniş anlamıyla AKP tabanı da gelişmeleri yalnızca takip ediyor.

Halkın ve kitlelerin bir etken olmadığı koşullarda siyaset 15 Temmuz gecesi yaşanan müdahale ya da benzeri başka gelişmeler tarafından yönlendiriliyor. Bu müdahalelerin her birinin illa bir darbe girişimi kadar kapsamlı olmasına gerek yok. Türkiye siyasetine uluslararası ve yerli patronlar, onların siyasi ve ideolojik temsilcileri ve devlet aygıtının içindeki silahlı ve sivil unsurlar irili ufaklı çok sayıda operasyonla yön veriyor. Bu operasyonların düzenin doğal bir mekanizması ve bu işleyiş biçiminin kapitalizme içkin olduğu tartışılmaz bir doğru. Ancak Türkiye'de çok geniş kitlelerin bu durumu olduğu gibi kabullenmesi hiç doğru değil.

Daha başka bir ifadeyle, biz bu kabullenmeyi kabul edemeyiz. Bu kabullenme Türkiye'nin içinde bulunduğu derin karanlıkta kabul etmek anlamına geliyor çünkü. Her şeyden önce siyaseti tamamen emekçi halkın hiçbir şekilde temsil edilmediği böyle sine daralmış bir yapıya bırakmak, emekçi halk adına yenilgiyi peşinen kabul etmek anlamına geliyor.

Bu yapının içinde temelsiz bir umudun peşine düşenler en fazla bir sonraki darbenin, operasyonun, suikastın veya hizipler kavgasının zamanlamasını merak ediyorlar, böylesi bir gelişmeyi beklerken daha da atılaşıyorlar.

Üstelik, bu tür gelişmeleri dışarıdan, kendisinin bu tabloya müdahale edebileceği gücü elinde tuttuğunu tamamen unutmuş bir şekilde takip eden insanların olan biteni anlaması da mümkün değil. Oldukça fazla sayıda insanın 15 Temmuz ve sonrasında kendisine yakın hissettiği kaynaklardan okuduğu her metni, dinlediği her senaryoyu mantıklı bulmasının nedeni bu aslında. Değiştirmeye muktedir olduğu bir dünyayı dışarıdan izlemeye mahkûm olduğunu düşünen bir insanın o dünyayı kavramasının somut sınırları var.

Değiştirmeye niyetlenmediği için anlayamıyor, anlayamadıkça da gelişmelerin boyutunu ve o dünyanın aktörlerinin gücünü ya korkutucu derecede abartıyor, ya da farkında olmadan önemsizleştirip küçümsüyor. Erdoğan'ın neredeyse yoktan var, vardan yok edecek ilahi bir güce erişmiş olduğunun düşünülmesi de, Türkiye'de yaşanan büyük değişim ve tehlikeye karşı duyarsızlaşma da işte bu nedenle aslında aynı yaklaşımın birer sonucu.

Türkiye'yi bir değiştirme iradesi olmadan okuyamazsınız. Onları devirme iddiası taşımaksızın, Erdoğan ve AKP'nin gücünü tartamazsınız. Emekçi halkın memleketin kaderinde söz sahibi olması için mücadele etmeksizin, 15 Temmuz gecesi ve sonrasında yaşananlar karşısında ne yapacağınızı şaşırır, yönsüz ve pusulasız kalırsınız.

İnsanı endişeye ve korkuya sevk edip umudunu kıran bu kısır döngüden çıkışın yolu ortada. Bir an için aklınızı ve cesaretinizi toplayıp, sizin gibi bu ülkenin aydınlık geleceğini arayan insanlarla bir araya geleceksiniz. O kadar zor değil, üstelik başka bir seçenek de kalmadı.

“İnsanı endişeye ve korkuya sevk edip umudunu kıran bu kısır döngüden çıkışın yolu ortada. Bir an için aklınızı ve cesaretinizi toplayıp, sizin gibi bu ülkenin aydınlık geleceğini arayan insanlarla bir araya geleceksiniz.”

Okuma Önerileri

- David Harvey, **Sermayenin Sınırları**, Yazılama Yayınevi
- İlker Belek, **Kapitalizmde Sınıf**, Yazılama Yayınevi
- Sungur Savran vd. (Ed.) **Marksizm ve Sınıflar**, Yordam Kitap
- Ahmet Tonak, **"İsyanın Sınıfları"**, **Gezi Direnişi Üzerine Düşünceler**, Notabene Yayınları, içinde (Şu adresten ulaşılabilir: <http://www.eatonak.org/page0/downloads/files/notabene.pdf>)
- Özgür Şen, **Kent Sınıfı, Sınıf Partiyi Arıyor**, Gelenek 125

Örgütlü halk unutmaz

MADIMAK KATLIAMI'NIN 22. YILINDA

ULUSLARARASI ÖRGÜTLÜ Halk

KOMÜNİST PARTİ